

יחדין
ארגון נוער

ירחון פעילות חודשי
ארגון הנוער 'יחדין'

נושא החודש:
**לעולם
יהא אדם**

חזרת הדרכה

אלול תשפ"א - תשרי תשפ"ב | מותאם לגילאי יסודי

ירחון פעילות חודשים
אלול תשפ"א - תשרי תשפ"ב

נושא החודש:

**לעולם
יהא אדם**

מותאם לגילאי יסודי

יחדיו
ארגון נוער

ירחון פעילות 'יחדיו' חודשים אלול תשפ"א - תשרי תשפ"ב | נושא: לעולם יהא אדם

נושא החודש:

החודש נלמד על נושא מרכזי בחיים שלנו, רלוונטי לכל אחד ובכל גיל, אנו נפגשים בו כמעט כל יום! הנושא הוא - להיות בן אדם, להיות 'מענטש'.

נקדים, כי עיקר העיקרים הדרוש מכל אחד שרוצה להצליח בחיי תורה ולהתקדם, זה 'דרך ארץ'. נכיר את סוד הצמיחה של כל אחד בחיים - הבנת גדולתנו העצומה וכוחנו הרב. נלמד איך להוציא זאת לפועל - ע"י הכרת הערך העצמי שלנו. ניישם את התפקיד הייחודי שלנו בעולם! נחשוב ביחד על כל מעשה, ונחזק אצלנו את מידת האחריות האישית.

רקע לנושא:

הבשורה המרכזית של ארגון 'יחדיו', היא כידוע: "בין אדם לחבירו". בחודש אלול, לקראת ימי הדין הגדולים, ובד בבד עם ההתרגשות של תחילת שנה חדשה, ישנה הזדמנות מיוחדת להתקדם ולהשתפר משמעותית בנושא הזה.

מה משמעות הנושא של "בין אדם לחבירו"? אם נתעמק נסכים מיד, שאין הכוונה לבנות פס ייצור של חניכים 'מאולפים' במידות טובות. אלא המטרה היא להשריש את ההבנה והמהות של 'בין אדם לחבירו', לכל אחד ואחד מהחניכים. שהם באמת יהיו 'בן אדם', שבכל מהותם ירצו ויפעלו להתנהג כראוי זה לזה.

כשהחניך יהיה באמת 'בן אדם', הוא יהיה ערכי, יפעל לפי ערכיו הפנימיים ולא רק לפי החברה, גם בחדרי חדרים הוא יתנהג כמו שצריך, הוא ישאף למלא את תפקידו ולממש את עצמו.

מטרת הנושא:

מתוך התחברות ל'אני' הפנימי, הערכה עצמית והבנת החניכים את גדולתם ותפקידם הייחודי בעולם, הם יפנימו את חשיבות 'בין אדם לחבירו', וינהגו כך מכל הלב.

נשנן ונזכור את שלושת המטרות שלנו:

לחות חיי תורה מתוך שמחה ואושה לקחת אחריות על עצמינו, ועל העתיד שלנו, לשאוף להצליח ולנצל את הפוטנציאל שלנו.

משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים

טלפון: 077-40-50-813 פקס: 077-40-524-122

דוא"ל: office.yachdav@gmail.com

מזכיל התנועה: אילן קוסמן

ניהול תוכן: ישראל שילה

כתיבה: ראובן מילצקי

עריכה: מרדכי רוזנברג

גרפיקה: שלומית כהן - סטודיו 'דינמי'
dinami20.studio@gmail.com

© כל הזכויות שמורות לארגון הנוער 'יחדיו'

תוכן עניינים

2	יום פעילות מיוחד ערב סליחות
5	מערך חגיגי 1 יום הדין: העירנות משתלמת!
13	מערך חגיגי 2 סוכות: שמחה שמקרינה לכל השנה
23	מערך 1 שנה חדשה: דרך ארץ קדמה לתורה
31	מערך 2 חודש אלול - ההזדמנות לגדול!
41	מערך 3 לוקחים אחריות!
51	מערך 4 מערך מיוחד: חידון אחריות
57	מערך 5 'גדלות האדם': הכירו את העוצמה הטמונה בנו!
67	מערך 6 אני "יחידו'ניקי" מכובד!
77	מערך 7 'היום הרת עולם' - העולם שנברא בשבילי!
87	מערך 8 קבלה טובה: צעד קטן לאדם - צעד גדול לחיים

יום פעילות חודשי: סליחות

הקדמה:

יום פעילות חודשי, הוא יום בו כל הסניפים בארץ עורכים פעילות בנושא משותף. כל סניף בוחר לעצמו את אופי הפעילות המדוייק שמתאים לו! דוגמא: בחודש מסויים הנושא יהיה 'תמונת השנה', הרעיון הוא לצלם תמונה יצירתית של המילה 'יחידו' בכל צורה ודרך בה יבחרו בסניף, לפי מה שמתאים עבורם.

נושא יום הפעילות הנוכחי הוא: **סליחות**. כל סניף מבצע פעילות בנושא זה.

רעיונות לפעילות סביב הנושא:

- נסיעה יחד כל הסניף לסליחות של ישיבת 'אור החיים' בירושלים, או בכותל המערבי [בכפוף לאישורי הבטיחות הנדרשים מהנהלת יחידין].
- 'זיץ' מיוחד של שירי סליחות ושירי אלול.
- בקשת סליחה ממי שנפגע ממני [לאו דווקא מהסניף]. כל אחד יכין מתנה יפה, אפשר לחשוב על איזו יצירה, כגון הדבקת פנקס על מגנט. כמובן לא לשכוח מכתב סליחה מחמם לב...

יום הדין: העירנות משתלמת!

נעמיק במושג 'יום הדין'. נבין כי לא מדובר ביום מפחיד ומלחיץ, יום של עונשים לחוטאים, אלא מדובר במתנה ענקית מהקב"ה אלינו, יום של הזדמנות להתקדמות בחיים.

יום הדין הוא נקודת ציון, שמביאה אותנו לקחת אחריות, להפעיל חשיבה על עצמינו ועל העתיד שלנו, להסתכל קדימה ולתכנן. זה היום שמביא אותי לשאול את עצמי: מה התכלית שלי? מה אני רוצה להשיג בעתיד? ואז להתקדם ולשאול: מה אני עושה עכשיו, שיועיל לי לעתיד?

חז"ל מלמדים אותנו שזוהי ההסתכלות החכמה והנכונה על החיים. 'איזהו חכם - הרואה את הנולד!'

משקיעים היום, בשביל המחר!

הבה נקבל כלים מופלאים לדרך חשיבה חכמה ומועילה זו.

ים לב

אצרך זה צדין, הוא מטפל באויים ביותר בתקופת החגים - יום הדין. האטרה שלנו, אצרום לחניכים להתחבר לאושח אאקום פניח של אהבה וקבלת הטוב שיש בו.

שאלות לדיון

1. מהו המסר המעשי ביותר מהימים הנוראים?
2. מדוע הקב"ה יוצר את יום הדין בכל שנה? הרי יש כידוע משפט בבית דין של מעלה בסוף החיים, אז מה צריך עוד פעם כל שנה?

תשובה:

המסר בקיצור הוא: העירנות משתלמת!

מי שעירני, יודע מה הוא צריך לעשות מבעוד מועד כדי לא להגיע למצב שאחר כך יצטער על מעשיו. כך למשל, רק כאשר האדם קולט שהוא עתיד לעמוד למבחן, הוא מתחיל לחזור ולשנן כדי להצליח.

לכן ראש השנה מגיע בכל שנה מחדש, בסוף השנה. כך אדם יודע כל הזמן, שהכל יבוא עוד מעט במשפט, הכל ייבחן, ולכל מעשה שלו תהיה השלכה על תוצאות המשפט.

ראש השנה עומד ומדרבן אותנו לא להמשיך את החיים 'על אוטומט', לא להתיימש ולהמשיך במסלול של טעויות, אלא להתעורר ולתקן, לשנות את חיינו לטובה ולהצלחה.

כמו מבחן גדול הנערך בסוף השנה, וגורם לתלמידים ללמוד ברצינות במשך כל השנה. המבחן לא נועד להכשיל חלילה, אלא לדרבן ללמוד ברצינות.

גם אם לפני - המבחן נראה מאיים ומלחיץ, אבל כשמביטים אחרי - מבינים שהוא היה רגע של מפנה להצלחה. כך גם יום הדין, כשמביטים עליו אחרי שעברו החגים, רואים איך הוא היה יום של שינוי אדיר לטובה, יום שהביא אותנו למקום הרבה יותר מתקדם ומצליח.

"תשובה ותפילה וצדקה, מעבירין את רוע הגזירה". בזכות יום הדין, אנו משקעים בתשובה, מתפללים בכוונה, ונותנים צדקה. לולי יום הדין, היה לנו קשה הרבה יותר

להתעורר כראוי לדברים הללו.

כדי שנצליח באמת להתמקד בחלק החיובי של ראש השנה, לנצל את ההזדמנות ולא לקפוא מהפחד, הבה נתכונן מראש לחוויות הנפלאות העומדות לעבור עלינו ביומיים הללו:

- אכילת הסימנים. סימנים טובים לשנה טובה!
- איחולי "לשנה טובה" לבביים ושמחים, מכל הידידים ובני המשפחה.
- תקיעת שופר, מצווה נדירה וחביבה.
- תפילות מיוחדות, של פעם בשנה, על הופעת מלכות ה' בכל העולם.
- מנהג ה"תשליך".
- ועוד...

סיפור 1 | הרפא הלייפן

ז'ורי היה סטודנט כישרוני לרפואת שיניים באוניברסיטה שבארץ מולדתו. ביסודו, היה ז'ורי בעל טבע עצלן, ומעולם לא נמשך ללימודים מפרכים. איך התמודד עם לימודי הרפואה?

ובכן, המדינה בה גדל ולמד ז'ורי, היתה מדינה נחשלת. דודו של ז'ורי היה אחראי למערך הבחינות, והוא 'החליק' עבורו את העניינים.

ז'ורי למד 'בערך', הקשיב בשיעורים למחצה, ואת המבחנים פשוט לא הגיש. הדוד כבר סידר לו גיליון ציונים מלא. ודאי שמדובר במעשה פלילי חמור וחסר אחריות...

כך עברו להם שנות הלימודים, עד שז'ורי הוציא תעודת רופא שיניים מוסמך. הוא התקבל לסניף קופת חולים, על סמך התעודה. אך באמת, לא ממש ידע להיות רופא... הוא השתדל לא לגרום נזק רב, אך לא תמיד הצליח.

עם הזמן, האמת שסופה תמיד להתגלות, אכן התגלתה.

היה זה כשאמא ל-3 ילדים הרימה טלפון להנהלת הקופה, וסיפרה בכעס רב על סתימה שנפלה מפיו של בנה, לאחר שבוע אחד בלבד של טיפול. הסתימה שנפלה גרמה לחנק, וסיכנה את חייו הילד...

סיפור 2 | לנכוחת כלוא

קני הרובה הארוכים של החיילים הליטאים בלטו מעל כתפיהם. הם עמדו בזוגות משני צידי מעבר הגבול, מעבירים את זמנם במשחקי לוח, ולוגמים להנאתם בירה מחבית קטנה.

ממרחק כמה מאות מטרים נשמעה שיירה מתקרבת. הגבוה מבין החיילים הביט במשקפת, והכריז: קבוצת הולכי רגל! הם מחזיקים משהו גדול בידיהם! החיילים מיהרו להסתיר את משחקי הלוח, נטשו את הבירה, והתייצבו על משמרתם. "אבוי לכם אם מישהו יצליח להבריח רכוש דרך מעבר הגבול שלנו!" היה שב ומזהיר אותם מפקדם הקשוח. "כל אחד מכם יענש באופן אישי על כישלון!"

ואכן, פלוגת החיילים עשתה כל מאמץ למנוע הברחות דרך מעבר הגבול החוצץ בין ליטא לבין רוסיה. מבריה שנתפס, היה נענש בחומרה ומוצא עצמו מאחורי סורג ובריה לשנים ארוכות.

האנשים שהתקרבו ממול, היו נינוחים. את מעבר הגבול הכירו היטב, וידעו כי השומרים עירניים. אבל מה להם לדאוג? ארון מתים לוקחים הם בידם! הם אחזו בארון משני צידי, והתקרבו לעבר מעבר הגבול.

מידי כמה שבועות היתה נערכת הלוויה שכזו, ותמיד היו חיילי הגבול מאשרים לקבוצת המלווים לקבור את המת ברוסיה השכנה. המלווים סיפקו הסברים מניחי דעת, על רצונו של המת להיטמן בסמוך לכניסה הגדולה שברוסיה השכנה, או על רישיון קבורה זול יותר אותו ניתן להשיג שם.

חיילי גבול ליטאים אינם נוטים לגלות אמפתיה לאזרחים, כל אחד נדרש לעבור בדיקה קפדנית. אבל כשמדובר באדם מת, גם החייל הקשוח ביותר מניח את נשקו ומאפשר לעבור.

החיילים לא חלמו, מה מכילים ארונות המתים. לפעמים אכן נח שם אדם שנפח את נשמתו, אך לעיתים היתה זו תכולה אחרת לחלוטין... תכשיטים, בדים, פרוות ואף מטילי זהב! סחורה שבגינה יש לשלם מסים עצומים, ומי שמבריח אותה עובר בעוון פלילי חמור...

ובכן, קבוצת המבריחים שלנו צעדה בבטחה וברוגע לעבר מעבר הגבול. הרי הם מכירים את המעבר הזה עוד כשחיילים אלו היו בחיתוליהם, וכבר ארונות מתים רבים חצו בידיהם את הגבול. ממה יש להם לחשוש? מעולם לא התבקשו לפתוח את הארון...

זה כבר לא היה סיפור שאפשר לעבור עליו לסדר היום, והנהלת הקופה החלה במעקב צמוד אחר ד"ר ז'ורי.

עד מהרה הוזמן ז'ורי לבירור אצל הנהלת הקופה, והוחלט על השהייתו המיידית.

המשטרה נכנסה לעובי הקורה, ותוצאות של החקירה הדהימו את כולם:

ז'ורי אינו רופא כלל וכלל! אמנם יש לו תארים ודוקטורט, אך בפועל הוא לא יודע שום דבר!

רועי נלקח אחר כבוד למעצר, ולאחר תקופה הוגש נגדו כתב אישום. בית המשפט החליט לקחת ממנו חזרה את כל התארים אותם נשא בגאווה עד היום, בנוסף למאסר ולקנס כספי.

! תובנה

מי גרם לז'ורי להידרדר? חוסר המבחנים שהתאפשר לו. אם היה נאלץ להיבחן מדי תקופה, היה מוכרח להפוך לרופא אמיתי.

מטרתן של בחינות הגמר היא, להשליט על בית הספר לרפואה את המודעות ל"יום הדין" ההולך ומתקרב. באופן אידיאלי, זו הדרך בה צריך הסטודנט לחיות, בכל יום בו הוא לומד בפקולטה - מתוך ציפייה לרגע הדין הסופי, בו הוא יהפוך מתלמיד, לאיש מקצוע שרכש את הידע הנחוץ. המבחנים הממשמשים לבוא, ממלאים את תפקידם במשך כל שנות הלימודים.

בדומה לזה, הקב"ה דן אותנו, כדי שנחיה את כל החיים שלנו בידיעה שיש דין ויש דיין. יש לו ציפיות גדולות מאיתנו, והעירנות המתמדת שלנו לציפיות אלה, היא שנותנת את הטון לרמת התודעה היהודית שלנו. למעשה, הימים הנוראים אינם **משוכה** שצריך לעבור, אלא **תמורה דרך מכוון**, המוביל אותנו אל המקום הנכון.

ימי הדין אינם משפט נגדנו. אלא מבחן שנועד עבורנו ולמעננו. הם הזדמנות לעשות ספירת מלאי ולהתקדם הלאה. לא להסתכל על העבירות ולהתייאש, אלא לראות כמה מצוות עשינו, וכמה אנחנו יכולים עוד להתקדם, ולשאוף להגיע הכי רחוק שאפשר.

משחק | עירנות - בסיס להצלחה!

משפט פתיחה:

משחק זוגות מאתגר הדורש ערנות וריכוז. משחק שיסחוף את החניכים.

הסבר כללי:

כל זוג צריך להעביר מקצה אחד של החדר לקצה אחר, גולה על גבי לוח, בלי להפיל אותה.

חומרים נדרשים:

לוח [קרטון, פוליגל או כל דבר קשיח], וגולה [אם אין, אפשר כדור פינג-פונג].

הסבר מפורט בשלבים:

1. המדריך מחלק את החניכים לזוגות, כל זוג מקבל לוח וגולה. אם יש חניך שאין לו זוג, המדריך יהיה בן הזוג שלו.
2. הזוגות נעמדים בצד אחד של החדר, עם הלוחות והגולות.
3. נבהיר את מטרת המשחק: להגיע לצד השני של החדר עם המשטח והגולה על גביו.
4. אין לגעת בגולה.
5. אם הגולה נפלה לרצפה, יש לחזור לנקודת ההתחלה ולצאת שוב לדרך.
6. עורכים ניסיון או שניים לצורך הדגמה והבנת המשחק.
7. המדריך נותן את האות, ומתחילים. שקט מוחלט, כולם מרוכזים, ו...הראשונים שהצליחו, הם המנצחים.

הערות:

- א. אם החניכים מתקשים במשימה, ניתן להקל - להתיר לעצור את הגולה מנפילה באמצעות הידיים, פעם אחת או פעמיים במהלך המשחק.
- ב. אפשר להמשיך את המשחק ולחזור עליו כמה פעמים, או לחילופין לתת ל 2-3 הזוגות הראשונים, להתמודד זה מול זה. ואז לקבוע מי המנצח.

תובנה

הערנות והחריצות, משתלמים!

והנה הם מגיעים אל המעבה. מפקד צעיר ולא מוכר קופץ מולם, ושואל: "יש לכם תעודות בבקשה? רישיון קבורה?"

המברחים מתפלאים על הדריכות שמגלה המפקד, אבל לא מתרגשים. הם מגישים לו את רישיון הקבורה שהושג ממשרד הפנים, ומספרים על גרישה, הסוחר הרוסי שביקר כאן בליטא ולפתע שבק חיים, ועתה ממתנינים בארצו לקברו שם.

"פתחו בבקשה את הארון!" מורה להם המפקד.

"אתה בודאי לא מתכוון ברצינות!" אוזל הדם מפניו של ראש חבורת המברחים. "הרי מת שוכב לו כאן בפנים, וכי מעוניין כבודו להביט בפניו של מת?"

"פתח כבר, במקום לדבר כל כך הרבה!" מורה המפקד העקשן. המברחים לא יודעים את נפשם. מה עושים עכשיו? הם ניסו לספר סיפורים על רוחות, שדים וקללות שרודפות את מי שפותח ארון של מת, אך לשווא. המפקד עמד על שלו.

הארון נפתח, וגילי הרקמה היוקרתיים נתגלו לעין כל. המברחים נכבלו בידיהם וברגליהם, והמתונו בפנית מעבר הגבול לכרכרה שתעביר אותם למעצר.

קולות בכי רמים החלו נשמעים. המברחים התייפחו, דמעות גדולות זלגו במורד לחייהם, והם התחננו על נפשם. כל אחד הזכיר את אשתו, ילדיו, הוריו המזדקנים והתרגולים הזקוקים לטיפול... הם ביקשו את רחמי המפקד, שיחוס וירחם, וזעקו בבכי תמרורים.

"שקט כולכם!" היסה אותם המפקד, והוסיף בציניות: "בפעם הבאה, תבכו לפני שאתם נתפסים. אם הייתם בוכים בזמן, כשארון הקבורה היה בידיכם, והייתם נראים כמו אנשים הצועדים בלוויה, שבורים ומוכים, אזי לא הייתי חושד בכם, והייתם חוצים את הגבול בשקט. אבל כשהתקרבתם לכאן רגועים, שלווים ומחייכים, הבנתי שאתם משקרים. אם הייתם בוכים לפני, לא הייתם בוכים אחרי!"

תובנה !

ללמדנו שאם לא נעורר את עצמנו בזמן, ונתקן את דרכינו, אנו עלולים להיזכר מאוחר מדי...

סוכות: שמחה שמקרינה לכל השנה

חציו השני של חודש תשרי מאופיין בשמחה מיוחדת. חג סוכות ושמחת תורה מכונים בתפילה "זמן שמחתנו", ועליהם נאמר בתורה "ושמחת בחגך, והיית אך שמח!"

בלילות החג, אנו רוקדים ב'שמחת בית השואבה', שהיא זכר לשמחה הגדולה שהיתה בבית המקדש כששאבו את המים.

במערך שלפנינו ננתח את המושג שמחה, נלמד כיצד חג הסוכות משפיע עלינו שמחה לכל השנה, ואיך זה קשור ליגדלות האדם, ועוד.

שאלות לדיון

1. מדוע רק חג הסוכות נקרא "חג שמחתנו"?
2. האם יש משהו מיוחד במצוות סוכה, יותר מאשר כל המצוות האחרות?
3. כתוב בתוכחות התורה (דברים כח, מז): "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה". וקשה: האם זה חטאו העיקרי של האדם, שלא עבד את ה' בשמחה? והרי חטאים רבים רשומים שם, כבדים וחמורים?

תשובה

כל הגוף בתוך המצווה

תפילין, אנו מניחים על היד ועל הראש. לולב ואתרוג, אנו נוטלים בידיים. בתפילה, הפה והלב פועלים. אבל במצוות סוכה, אנחנו נכנסים עם כל הגוף אל תוך המצווה! כל פעולה שאנו עושים בסוכה, היא מצוה! משחק משפחתי, קריאת ספר, אכילה או שינה - הכל מצוה חשובה! זה מה שמיוחד כל כך במצות הסוכה.

חביבות המצוה ביד ישראל מתוארת במסכת עבודה זרה (ג, א): "אמרו לפניו [אומות העולם לעתיד לבוא], ריבוננו של עולם, תנה לנו מראש ונעשנה, אמר להן הקב"ה, שוטים שבעולם, מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, מי שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת, אלא אף על פי כן, מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, לכו ועשו אותה... ואמאי קרי לה מצוה קלה, משום דלית בה חסרון כיס, מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו, והקב"ה מקדיר עליהם חמה בתקופת תמוז, וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא... מקדיר?! והא אמרת אין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו, משום דישראל נמי זמני דמשכא להו תקופת תמוז עד חגא, והוי להו צערא, והאמר רבא מצטער פטור מן הסוכה, נהי דפטור בעוטי מי מבעטי...". [ישראל, גם כשחם מאוד והם פטורים מהסוכה, אך הם יוצאים ממנה בחביבות ובכבוד, ולא מבעטים בה בזלזול].

בסוכות, הקב"ה פונה אלינו ואומר: אני רוצה אתכם אצלי, כאן בסוכה! כל רגע ורגע שתהיו איתי ביחד בסוכה, זו השמחה שלי ושלכם, בְּנֵי אֱהוּבֵי!

בית המקדש משרה שמחה

אירועי שמחת בית השואבה בימינו נערכים "זכר למקדש", זכר לשמחה הגדולה

שנערכה אז, מתוך תקווה ותפילה שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, ונוכה לשוב ולהשתתף בשמחת בית השואבה הגדולה בירושלים עיר הקודש.

העבודה העיקרית בבית-המקדש היתה הקורבנות, ולצד ההקרבה היו מנסכים (יוצקים) יין בפינה מיוחדת על-גבי המזבח. עבודה זו נקראת "ניסוך היין".

פעם אחת בשנה, במהלך חג הסוכות, היו מנסכים מים על-גבי המזבח. את המים היו שואבים ממעיין השילוח בטקס חגיגי ומיוחד, ובלילות החג נערכו חגיגות המוניות בבית-המקדש בהשתתפות העם העולה לרגל. החגיגות נקראו "שמחת בית השואבה" על שם שאיבת המים, והשמחה בהם היתה גדולה כל-כך שעליה אמרו: "מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו".

בגמרא כתוב, ששמחה זו נקראת 'שמחת בית השואבה', לפי ש'משם שואבין רוח הקודש'. גם היום, אפשר להגיע לרמות גבוהות של קדושה על ידי שמחה של מצווה בחג הסוכות.

בספר מנורת המאור (כלל ד חלק ו פרק א) כותב: "וחג הסוכות צוה הקב"ה לשמוח בו לאחר ימי התשובה, ללמדנו, שאינו חפץ לענות גופנו כל הימים, אלא כשיהיה לצורך, להכניע לבנו לשוב לדרך ישרה, ועם כל זה שנשוב לשמח לנו ולאנשי ביתנו לדבר מצוה. ועל כן נקרא זה החג זמן שמחתנו".

הבסיס לשמחה: תחושת הערך שלנו

גם אחרי שנגמרת האווירה המרוממת של החגים, וכולנו נשאבים אל המתח המלחיץ של חיי החולין, גם בתוך אפרוריות ימי החורף וחומם הלוחט של ימי הקיץ, בכל יום ובכל מצב רוח - עלינו לעבוד את ה' בשמחה ובהתלהבות תמידיות.

שמחה אמיתית נובעת מתחושת ערך!

שמחה היא ביטוי של סיפוק מכך שהחיים הם בעלי משמעות, ושהאדם עושה את הדברים הנכונים. החיים היהודיים מבטאים זאת בעצם מהותם: כשאדם מודע לזכות שנפלה בחלקו ללמוד את תורת ה' ולקיים את מצוות התורה, כשהוא מהרהר בכך שאדם בשר-ודם כמוהו נבחר למלא את רצון הבורא הבלתי-מוגבל, וכי הוא מלווה בהשגחה העליונה בכל רגע - הוא מתמלא בתחושת ערך.

הרמב"ם (הלכות דעות, סוף פרק ג) מדגיש שכל רגע בחיים הוא הזדמנות לעבוד

גלעד הביע עם בתו נופר לבית הכנסת, בחג שמחת תורה. שעות ארוכות חלפו עליהם בשמחה טהורה, ריקודים, אמירת 'לחיים' ושירה אדירה לכבוד התורה הקדושה. לאחר הריקודים, דפק הגבאי על הבימה, והחל למכור את העליות.

אל מול עיניהם המשתאות של גלעד ונופר, הציעו המתפללים השונים סכומים כדי לקנות עליות. אך לא היו אלו סכומי כסף, אלא דפי גמרא אותם התחייבו ללמוד!

עליית 'חתן תורה', תפסה את עיקר תשומת הלב.

"עשרים דפי גמרא!" הכריז נער צעיר.

"ארבעים וחמשי!" הרים תלמיד חכם ידוע את ידו.

"שישים!"

המחיר עלה וטיפס, עד שלבסוף נמכרה העלייה במאה וחמישים דפי גמרא, אותם התחייב הקונה ללמוד בשנה הקרובה.

כששב הביתה, לא יכל גלעד לכלוא את התפעלותו. הוא תיאר לרעייתו ולכל בני המשפחה, את שראו עיניו, והוסיף תובנה משלו:

"היה במכירה הזו משהו נפלא, טהור ואמת! הרי הכסף בו אנו משתמשים כדי לקנות מוצרי צריכה - החל במקרר ומכונית וכלה בפתיחת ארון הקודש, הוא משהו שרק נלווה אלינו. עבדנו (או שאראלה ממפעל הפיס התקשרה), ולכן קבלנו אותו. אבל אותו נער או אברך שמוכן ללמוד כמויות עצומות של תורה כדי לקבל את הזכות להיות חתן בראשית, 'משלם' במשהו הרבה יותר פנימי, אמיתי ותמידי. במשהו שכל מהותו טמונה בו".

"ומה את אומרת, נופר?" התעניינה אמא.

נופר המתוקה, שהיא בסך הכל בת חמש, ענתה בשיא התמימות: "ראיתי המון אנשים שרבים מי ילמד יותר תורה! זה ממש כמו שהגננת סיפרה שההרים רבו במעמד הר סיני מי יזכה לקבל את התורה..."

גלעד המרוגש העניק נשיקה לנופר, והכריז: "ברגע שהבנתי שאנשים מוכנים לעמוד כל כך קשה בתורה רק בשביל לזכות לעלות לתורה, הבנתי כבר הכל. הבנתי מה הערך של החיים, ומה הערך של התורה. ובעיקר מה הערך של יהודי!"

את ה'. לא רק קיום המצוות ולימוד התורה הם פעולות קדושות, גם היציאה לעמל הפרנסה, האכילה והשתייה ואפילו ההליכה לטיול כדי לשמור על בריאות הגוף - הן מילוי רצון ה' (כך גם נפסק בשלחן ערוך סימן רלא). כשם שאדם שמח להתלוות אל מלך המדינה בדרכו, על אחת כמה וכמה שעליו להתמלא אושר על הזכות להתלוות אל מלך-מלכי-המלכים, הקדוש-ברוך-הוא, בכל רגע מחייו.

את ההתבוננות הזו בשמחת חיינו עם החיבור לקב"ה, אנו חווים ביתר שאת בסוכות. ככל שנרקוד ונשמח יותר, נשאב יותר קירבת אלוקים ומשמעות לכל השנה, והשמחה תבוא מאליה מתוך הרגשת הערך והסיפוק.

חוסר השמחה - הבסיס לכל העבירות

על השאלה מדוע התורה מחמירה עם מי שלא עובד את השם בשמחה, מסביר רבי שמחה זיסל מקלם:

אם מתבונן האדם, הרי צריך הוא לשוב ולשמוח על כל מצווה כמוצא שלל רב, מפני הזכות שנפלה בחלקו, ומדוע אין לו שמחה זו?

מפני שהאדם לא עובד את ה' אלא את עצמו!

הוא מטפח את גאוותו או שלומד על מנת לקבל שכר או שבח, אך אין זו עבודת ה'. כשם שברור שאדם ששונא את חברו אוהב את עצמו, או שגאוותן סבור שכולם שפלים ממנו, כן ברור שהאדם שלא עובד ה' בשמחה עובד את עצמו, כבודו, ממונו וכדומה, כי אם היה עובד ה' - הלא היה שמח בכל מצווה, ואיזו עבודה היא שהאדם עובד את עצמו ולא את ה'? לכן זה חמור כל כך!

רבי אהרן מקרלין ז"ע"א, היה אומר: "העצבות היא לא אחת מהעבירות שבתורה. אבל דרך העצבות מגיעים לכל העבירות".

סיפור 1 | חייט se ערך

בחגי תשרי, באים יהודים רבים להתפלל בבתי הכנסת, גם כאלו שבכל ימות השנה אינם מבקרים בהם לעתים תכופות. חלק מתחברים יותר לתקיעת השופר, אחרים לניגוני הימים הנוראים ויש מי שדווקא השמחה הפורצת בעיקר בימי סוכות ושמחת תורה היא מה שמוצאת מסילה ישרה לליבו.

כזה הוא גלעד. אב צעיר לילדה מתוקה בת חמש, נופר שמה.

! תובנה

מסיים גלעד את המסר שלמד, בקיצור:

"אם עד היום חשבתי שהשורש לתחושת ביטחון כלכלית טמון בכרטיס 'מאסטר-כארד' בינלאומי שטמון לי בארנק, ומבטיח כי לא משנה איפה בעולם אנחת תמיד אוכל לגהץ אותו ולקנות את הצריך, מכירת העליות של חגי תשרי עזרו לי להבין כי המפתח הוא אחר לחלוטין: התורה שלמדתי ואלמה, היא הביטחון הכלכלי האמיתי שלי. היא מה שנותנת שמחה אמיתית לחיים וביטחון וסיפוק."

! תובנה

גם לולא הסוף השמח שהוציאו את הדלי מהחדר, נוכל לראות כמה חשוב להיות בשמחה מכל מצב, וכמה השמחה מקרינה על כל צעד ושעל בחיים, והיא-היא הגורם הגדול ביותר להתקדמות ברוחניות.

סיפור 2 | הריקוד ליי דלי הסופכין...

האחים הקדושים, רבי אלימלך מליז'ענסק ורבי זושא מאניפולי, הלכו מספר שנים בגלות לטהרת נפשם. באחד ממסעותיהם, מצאו עצמם מושלכים לבית הסוהר העירוני בעוון שטפלו עליהם ערלים.

שם, בתא אחד עם עוד מספר גויים מלאי משטמה ומלאי זדון, כשעתידם נראה ממש לא טוב, החל אחד האחים לבכות.

אמר לו אחיו: "אל תבכה. תתחזק באמונה בה' שיושיע אותנו גם מצרה זו!"

אמר לו: "איני בוכה על זה. אלא על ששמו כאן באמצע התא שני דליי שופכין, המשמשים לעשיית צרכים, ועתה איני יכול ללמוד ולומר דברים שבקדושה!"

לאחר מספר דקות שאל האח שוב: "למה אינך יכול ללמוד?"

אמר לו: "כבר אמרתי לך. זהו דין תורה שבמקומות מטונפים אסור ללמוד!"

הביט בו אחיו וצחק: "לא רק לימוד תורה זה עבודת ה', כאן דווקא על ידי אי לימוד תורה - אתה מקיים את רצון ה', עצם אי הלימוד שלך זה מצווה. ושמע לי, לא רק מצוות שאתה נהנה מהן אתה צריך לקיים בשמחה, אלא גם מצוות שאתה לא נהנה מהן צריך לעשות בשמחה!"

תפס את אחיו בידו והחל לרקוד עמו. שאלו האסירים: "למה אתם רוקדים?", ענו: "כי יש כאן שירותים!". מתוך בדיחות הדעת, הצטרפו עוד אסירים ורקדו גם הם, והרעש גרם למנהל הכלא לשלוח לברר על מה המהומה והריקוד, כששמע את הסיבה ציווה להוציא את הדליים מהחדר...

7. אם חניך השתחרר בכוחות עצמו מהקשר, הקבוצה חייבת לעצור ולחכות שיחזור למצב קשירה. אם הוא משתחרר עקב סיבה מוצדקת, הרכז יורה גם לקבוצה השנייה להמתין בינתיים.

הערות:

- כל חניך צריך לתת אמון ובטחון בחבריו, שיעשו את המקסימום כדי שלא תיפול.
- זהירות מנפילות כואבות...

תובנה

השמחה שהשרה עלינו המשחק, נובעת מהעובדה שכל אחד מרגיש שייך לקבוצה, וחש בערך עצמו, ואם יעשה תנועה אחת - כל הקבוצה בעקבותיו. כך בחיים, כל אחד שווה ויכול לכבוש את העולם, בכל רגע. העולם מחכה לנו... איזה אושר!

משחק | סוכריות וחבלים

משפט פתיחה:

משחק חברתי מלא שמחה וחיוך... המשחק משלב את כולנו יחד, מביא לידי ביטוי את הלכידות ואת חיי החברה שלנו, ומזכיר לנו להיות שמחים עם החברים הנחמדים שיש לנו.

הסבר כללי:

תחרות קבוצות בה קושרים חניך לחניך, וכל קבוצה צריכה לאסוף סוכריות במהירות המרבית. נשמע פשוט? נסו ותראו...

חומרים נדרשים:

- מגרש גדול וישר, או קרחת יער רחבה.
- חבלים דקים ונעימים למגע. כפול ממספר החניכים.
- חבילת סוכריות, כ- 50 סוכריות.

הסבר מפורט בשלבים:

1. על החניכים להתחלק לשתי קבוצות שוות בגודלן וכוחן.
 2. כל קבוצה תעמוד בשורה והמדריך יעבור ויקשור את יד ימין של המשתתף הראשון ליד שמאל של המשתתף השני. גם את יד שמאל של המשתתף השני ליד ימין של מי שאחריו, וכך הלאה.
- זהירות: קשירה עדינה ורופפת, כזו שלא לוחצת, וניתן להשתחרר ממנה בקלות!**
3. אחר כך יקשור המדריך באותה צורה, את רגל ימין של כל חניך לרגל שמאל של הבא אחריו בשורה, וכך הלאה.
 4. קבלנו שתי שורות של חניכים קשורים זה לזה? יופי, אפשר להמשיך.
 5. המדריך יפזר על הקרקע סוכריות, כשהמטרה של כל קבוצה היא לאסוף ככל היותר סוכריות בפסק זמן קצוב.
 6. להזכיר לחניכים: לתאם עם כל הקבוצה את הרמת הסוכריות, כדי למנוע נפילות ועיכובים מיותרים.

שנה חדשה: דרך ארץ קדמה לתורה

מיהו אדם טוב? מה ההגדרה של תלמיד מוצלח? מה העיקר בהשקעה בלימודים? לכל השאלות הללו תשובה אחת: "להיות בן אדם". או בשפה המדוברת "להיות מענטש".

היום נדון בחשיבות ההשקעה במידות האדם ובתיקון דרכיו. כי עוד לפני שנצלול אל ים התורה, בראשית דרך העבודה ביראת שמים, עלינו לטפל במידות שלנו, ובראשן - דרך ארץ, התנהגות נאותה. להשקיע כל יום בחיים מאמץ משמעותי בתיקון האישיות ובשיפור המעשים שבין אדם לחבירו. כך, נדע שאנחנו על המסלול הנכון!

לתורה ישנם כלי עבודה שהם ההכנה העיקרית ללימוד התורה, ובלעדיהם אין התורה נקנית אצל הלומד, כלי עבודה אלו הם המידות הטובות, ובראשן 'דרך ארץ'. האדם הבא ללמוד תורה, זקוק לכלים אלו.

זוהי גם הסיבה שצריך לדעת זאת היטב כבר בתחילת השנה לפני שאנו צוללים לעומקה של תורה, להפנים כי המידות והדרך ארץ, הם הכלי היחיד שאיתו נוכל ללמוד טוב.

כידוע המידות הטובות אינן מופיעות כחלק מתרי"ג המצוות, וזה מפני שהמידות הטובות הן הכנות עיקריות למצוות עצמן. לכן, המידות הרעות קשות יותר מהעבירות עצמן, כי הן מרחיקות את האדם חלילה מדרך התורה ומצוותיה. כך פירש רבנו חיים ויטאל בספרו שערי קדושה (השער השני), מדוע אין המידות מכלל תרי"ג המצוות? כי הן 'כסא ויסוד ושורש אל הנפש העליונה השכלית אשר בה תלויין תרי"ג מצוות התורה".

דברי הגר"א בספרו אבן שלמה (פרק א', א-ב) מבואר ש"כל עבודת ה' תלוי בתיקון המידות, שהם כמו לבוש להמצוות וכללי התורה, וכל החטאים מושרשים במידות. עיקר חיות האדם הוא להתחזק תמיד בשבירת המידות, ואם לאו למה לו חיים".

וכך מבאר זאת מרן החזון איש באיגרתו (אגרות חזו"א ח"א אגרת ג') "אמרו רז"ל אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה. המיתה האמורה כאן היא הנטיה מפשוטן של החיים - לעומקן של החיים, לתוך התוכן של החיים. כל שהאדם מרבה בשבירת המידות - מרבה חיים, כי שבירת המידות היא הריגת החיים השטחיים. ומיתה של היצר, הממלא כל הגוף, היא החיים המוליכים בדרכה של תורה". כלומר, ככל שהאדם מרבה בשבירת המידות הרעות ותיקון הליכות חיו - הוא מעמיק את חיו הרוחניים, וחי את החיים האמיתיים.

עתה נוכל להבין את החומרה הרבה שמייחסים חז"ל למידות הרעות, כמו שאמרו "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה" וכן אמרו על מי שיש בו גסות הרוח שהוא ככופר בעיקר וכו'. עיקרון זה מצוי גם לצדו השני של המטבע, כמו שאמר רבי פנחס בן יאיר (בסוף מסכת סוטה) על ענוה ושפלות שהן המביאות לדרגת רוח הקודש, וכן: "איהו בן העולם הבא? כל שהוא ענותן ושפל ברוך". חז"ל החשיבו את ענין המידות הטובות, כי הן היסוד וההקדמה לכל המצוות.

איך מגיעים לדרך ארץ?

חז"ל גם לימדו אותנו איך מחנכים לדרך ארץ ומידות טובות, וכך הובא במסכת דרך ארץ רבה (פ"ז):

שאלה לדיון

1. מהי "דרך ארץ"?
2. מדוע 'דרך ארץ' קודמת לתורה, הרי 'תלמוד תורה כנגד כולם'?
3. מדוע חשוב לדעת את זה בתחילת השנה?

תשובה

למושג 'דרך ארץ', יש בלשון התנאים והאמוראים שני פירושים: לפעמים הכוונה למלאכה, עסקים ופרנסה, שדרך כל יושי הארץ לעסוק בהם כדי להתקיים. ולפעמים הכוונה לנימוסים והליכות, כמו שאמורים "להיות בן אדם", לנהוג בדרך שאקובלת ונחה עבור יושי הארץ, להיות חיובי לסביבה ולחברה.

אנחנו היום נתאקד בפירוש השני בדרך ארץ (שזהו הפירוש המקובל בדרך כלל כפי כולנו), נימוסים, הליכות ומידות טובות.

מהי דרך ארץ?

מידת "דרך ארץ" ראויה לכל אדם, ובפרט לבני תורה השואפים לצמוח תלמידי חכמים. בדברי חז"ל, וכן ברמב"ם, מצינו הנהגות מיוחדות ל"תלמיד חכם", הנוגעות להליכות ודרך ארץ. ראוי לכל בן תורה השואף לגדול ולצמוח בתורה, לאמץ הנהגות אלו בעוז. הנוהג בדרך ארץ, מקדש שם שמים, בהראותו היאך ההולכים בדרך התורה זוכים לתקן את מידותיהם ולהיות אנשים טובים, נוחים וחיוביים.

כך מגדירים חז"ל את מידת הדרך ארץ בגמרא ביומא (פו, א):

"ואהבת את ה' אלקיך - שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא אדם קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו באמונה, ודיבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו? 'אשרי אביו שלמדו תורה! אשרי רבו שלמדו תורה! אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמד תורה ראו כמה נאים דרכיו! כמה מתוקנים מעשיו!' עליו הכתוב אומר, 'ישראל אשר בך אתפאר'".

קדימות ה"דרך ארץ" לתורה, ולתחילת השנה:

צבעי, משתמש בדלי ומברשת לצורך עבודתו. מכונאי רכב, זקוק למנוף הרמה (ליפט). לכל מלאכה דרושים כלי עבודה, שבלעדיהם אי אפשר להתחיל במלאכה. כך גם

מוסר, לתהות על קנקנם ולעמוד על טיבם.

אותם בחורים שהו אצל 'הסבא' שעות אחדות, והסבא חיווה דעתו לפני הגרא"ז מלצר על כל אחד ואחד מהם. היה ביניהם בחור אחד שהיה מוכר כעילוי גדול, אך הסבא הביע דעה מפתיעה עליו.

מה היה?

בשעה שהוגשו לפני הבחורים כוסות התה, נשפך מעט סוכר על המפה, ואותו בחור טבל אצבעו בסוכר והכניסה לפיו. ה'סבא' ראה ושתק, אולם המשיך לעקוב אחר התנהגות הבחור, וראה כי למרות כשרונו המבורך, נראה שהוא לא משקיע בתיקון המידות ושיפור ההתנהגות.

"אני חושש שממנו לא יצמח כלום!" - טען הסבא מסלבודקה, וכך היה: לימים נהיה אותו בחור מכורח הנסיבות עורך דין, ואחרי תקופה התפרסם שמו בעיתונות כמי שנתפס בזיופים והושב בבית הסוהר...

בחוכמת המידות שלו, הבחין ה'סבא' בהתנהגות שאינה הולמת אצל הצעיר. הוא נוכח שלא מדובר במעידה חד פעמית, אלא בדפוס התנהגות קבוע. ולכן חשש לעתידו...

2. גדול בתורה - רק בעל מידות טובות!

העסקן הנודע רבי שלמה לורנץ זצ"ל, מספר בספר זכרונותיו, כי פעם אמר לו מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, שגדול בתורה מוכרח להיות בעל מדות טובות.

התפלא רבי שלמה ושאל: "איני יורד לעמק הדברים. אני דווקא סבור שבשביל לגדול בתורה צריך האדם להיות בעל יכולת התמדה ושקידה, בעל כשרון, ובעל קליטה מהירה והבנה מעמיקה. מידות טובות זה אמנם דבר טוב, יפה ומועיל, כבודן במקומן מונח, אבל מדוע הן הכרחיות בשביל לגדול בתורה?"

הרב שך השיבו, כי כעת בשל חולשתו אינו זוכר היכן לחפש את מקור הדברים בחז"ל, אך בהחלט הוא יכול לסמוך עליו שיש לזה מקור, והפנה את השאלה לכוונו של רבי שלמה: "אדרבה, תאמר לי אתה שם של אחד מגדולי התורה שהינך מכיר ואינו בעל מדות..."

משהחל להרהר בדבר, הפסיקו, הרב שך, והורה לו בצורה נחרצת: "חבל לך

"מעשה ברבי עקיבא שעשה סעודה לתלמידיו, הביאו לפניהם שני מאכלים אחד חי ואחד מבושל. תחילה הגישו לפניהם קלח של כרוב.

בא הראשון אחז את הקלח בידו וניסה לתלשו, כשראה שלא הצליח לתלוש, עזב את הקלח ואכל את הלחם לבד. לאחריו בא תלמיד אחר שלא היה בעל נימוס ודרך ארץ, אחז את הקלח בשתי ידיו ונשכו בשניו.

אמר לו רבי עקיבא: לא כך עליך לעשות! היה לך להניח את עקבך בתוך הקערה וכך לתלוש ביתר קלות.

לאחר מכן הביאו לפניהם מאכל מבושל ושבעו כולם.

אמר להם רבי עקיבא: בני, כל זאת לא עשיתי אלא כדי לבדוק אם יש בכם מידת דרך ארץ, אם לא."

לימוד גדול לומדים אנו ממעשה זה:

- א. אם התנא הגדול ראה צורך לחנך לדרך ארץ את תלמידיו שהיו בעצמם גדולים בתורה, כמה מוטלת עלינו החובה לחנך לדרך ארץ ומידות טובות.
- ב. החינוך לא נעשה באמצעות דרשות בלבד, רבי עקיבא אינו מסתפק בהטפה לדרך ארץ, הוא עורך להם מבחן ומיד מתגלה מי נוהג בדרך ארץ ומי אינו נוהג כראוי.
- ג. רבי עקיבא לא נוף ולא גער, בהערה עקיפה ומחוייכת, בה הוא מציע לו להניח את רגלו בתוך הקערה, לומד התלמיד כי התנהגותו הייתה מגוחכת וחסרת דרך ארץ.

מקבץ סיפורים | הליכות דרך ארץ

1. "ממנו לא ייצא כלום!"

הגר"י ניימן זצ"ל, ראש ישיבת "אור ישראל", מספר סיפור ששמע מאחד הרבנים אשר בבחורותו למד בישיבת חברון.

פעם אחת שלח הגאון ר' איסר זלמן מלצר זצ"ל קבוצת בחורים מבחירי ישיבת "עץ חיים" אל הסבא מסלבודקה זצ"ל, כדי שישמיע בפניהם דברי-

בקלם, לא קרה שאיש יניח איזה חפץ שלא במקומו או שלא כסדרו, או יגע סתם באיזה חפץ ויטלטלו ממקום למקום. בנקודה זו הגיעו בבית התלמוד לידי הישגים מפליאים.

קרה פעם, שאחד האורחים ממבקרי בית התלמוד שכח את מקלו, וכשביקר שוב בבית התלמוד לאחר שלש עשרה שנה, וכבר מזמן התיימש ממקלו, מצא אותו תלוי באותו מקום שהניחו, מבלי כל שינוי!

ה'סבא' החדיר בישיבה כי יש להעריך ולייקר באופן מיוחד כל מעלה בנפש וכל מידה טובה שמוצא התלמיד בעצמו, ולנצל אותן כנקודת אחיזה לשם העלאת הרוחניות הכללית. הוא ביקש מכל הישיבות, שלא יעמידו את ערכו ומעמדו של התלמיד על בסיס כישורנותו או שאר תכונות מובחרות שניחן בהן האדם משמים - כפי שהיה מקובל אז בישיבות. אלא דרש כי בראש ובראשונה יעריכו את הבחור על פי אמות המידה של מעלות נפשו, ומידותיו הטובות, כי דרך ארץ קדמה לתורה!

לחשוב, כי אתה פשוט לא תמצא! ברור אצלי הדבר כי מי שאינו בעל מידות לעולם לא יגיע להיות גדול בתורה". חד וחלק!

3. שליטת מדת ה'דרך ארץ' ב'קלם'

תחת השראתו והכוונתו של הסבא מקלם, ענק המידות, מרן הגאון רבי שמחה זיסל זיו זצ"ל, תפס דגש עיקרי ענין ה'דרך ארץ', כשורש ראשון לעבודה הרוחנית של האדם. בקלם הרגישו היטב מהי טהרת מדות, ומראה חניכה העיד כאלף עדים מהי 'דרך ארץ'.

בקלם, כבסיס לכל תיקון המידות, השרישו כי בן תורה אינו עושה שום פעולה סתם כך בצורה אקראית, ללא מחשבה עיונית ומעמיקה הדק היטב על אופיה ועניינה. כל פרט היה נשקל במאזני השכל אם הוא אכן מכבד את עושו ומתאים לרמתו ומעמדו כבן תורה.

[הדוגמאות שיובאו על השליטה העצמית של חניכי קלם, הן קיצוניות לדור שלנו, ולא מתאימות לכל אחד. לכן נקרא אותן מתוך הבנה שהן מלמדות אותנו את עיקרון השליטה העצמית - להיות בן אדם, אך אינן דוגמא מעשית לחיקוי...] פעם ראה ה'סבא' את אחד התלמידים פוסע ועובר על גדר החצר של בית התלמוד.

הוא הזדעזע מהמעשה ואמר: "אם גם מחיצה אינה מהווה מעצור וניתן לפסוע על גבה, הרי יכולים לפרוץ כל גדרי עולם, ואין שום תקנה לאדם". הוא ראה בפסיעה על הגדר הפרת סדר מסוכנת, העלולה להביא לידי פרצת כל הסייגים ולידי הפקרות נפשית מוחלטת.

פעם ראה ה'סבא' את אחד התלמידים מרים תוך סדרי הלימוד וילון של אחד החלונות, כדי להסתכל על הנעשה בחוץ, ואמר: "מדוע אין בכוחו לשלוט במידת הסקרנות שבו? אין מביטים החוצה סתם כך, ללא מטרה מוגדרת..."

פעם בצהרי יום, נפלה דלקה באחד הבתים הסמוכים לבית התלמוד ואיימה על כל הסביבה - מפאת תנאי בניי העץ הצפופים בעיירות הקטנות בעת ההיא.

והנה, על אף כל הבהלה והמהומה הגדולה שהתחוללה בין תושבי המקום, והסקרנות הגדולה שהקיפה את כל צעירי העיר, במרוצה לאיזור האסון לראות את המתרחש, לא הופרע במאומה סדר הלימודים בבית התלמוד, וכל התלמידים ישבו ולמדו במנוחה, כאילו לא קרה כלום.

הפעלה | "בלי ידיים"

משפט פתיחה:

משחק משעשע הממחיש היטב את הצורך בכלי ששמו 'דרך ארץ'.

הסבר כללי:

תחרות קבוצות על אכילה בלי ידיים, בשלבי קושי הולכים וגוברים.

חומרים נדרשים:

שלושה מיני אוכל, בגודל ורמת קושי עולה, 4 מכל סוג אוכל.
זהירות: בחרו דברים רכים, שלא יגרמו חלילה לסכנת חנק!
למשל: 1. פרוסות מילון 2. משמש / אפרסק 3. פרוסות תפוח.

הסבר מפורט בשלבים:

1. מתחלקים לקבוצות, כל קבוצה שולחת נציג, שיודע לאכול בזריזות.
2. בוחרים את האוכל הראשון עליו מתחרים.
3. בהישמע האות שני הנציגים מתחילים לאכול בלי ידיים בכלל.
4. אם אחד נוגע עם הידיים, הוא נפסל ומקבל פרוסה חדשה להתחיל בה מהתחלה.
5. מנגד אחד יכול לעזור לשני, אבל זה על חשבון הזמן שלו...
6. כעת עולים שלב להתחרות באוכל הקשה יותר. וכך גם בשלב הבא.
7. מנצחת - הקבוצה שניצחה ב 2 מתוך 3 התחרויות.

תובנה:

הידיים הם המשל לדרך ארץ ומידות טובות, בלעדיהם לא נוכל 'לאכול' את התורה הקדושה!

חודש אלול ההזדמנות לגדול!

חודש אלול מגיע אלינו בתחילת השנה, החודש המיוחד הזה מציב בפנינו הזדמנות של ממש. הזדמנות לגדול, לצמות, לשנות הרגלים ולעלות על מסלול חדש שיוביל אותנו אל החלומות הגדולים שלנו!

כדי לנצל את ההזדמנות המיוחדת של חודש אלול, נערוך היכרות עם מהות החודש וההזדמנות שבו, נבין כיצד משתנים, מה מיוחד דוקא בימים אלו, מה ההיסטוריה של חודש אלול ומה הוא אומר לנו עכשיו ממש.

למחרת, בראש חודש אלול, שוב נקרא משה להר בפעם השלישית, הוא עלה עם שתי לוחות אבן בידו, כי הקב"ה רצה לסלוח לגמרי לעם ולכתוב מחדש את עשרת הדברות. במשך אותם ארבעים יום, התגבר הפיוס והקרבה המחודשת בין הקב"ה לעמו, עד שבסיומם נאמר למשה "סלחתי כדברך!" היה זה בדיוק ביום הכיפורים.

לכן, ארבעים הימים שמראש חודש אלול ועד יום הכיפורים, בהם שהה משה במרום בפעם השלישית עד הסליחה והפיוס השלם, הם ימי סליחה והתקרבות בין הקב"ה לבין כל אחד ואחד מאיתנו. לכן, זה הזמן להשתנות, להתקדם ולהצליח!

כל יום בחודש אלול, הוא עוד מדריגה בהתקרבות של כל אחד מאיתנו לקב"ה. כל יום בחודש אלול, הוא עוד הזדמנות להשתנות, לממש שאיפות ולהגשים חלומות, בדרך אל מיצוי היכולת העצומה הטמונה בנו!

מה הקשר בין אלול לתחילת שנת הלימודים?

הקב"ה 'סידר' לנו ברוב רחמיו, שלפני חודש רציני כזה, נצא לחופש ונטייל, נאגור כוחות ונגיע רעננים לתחילת שנה חדשה, ויהיו לנו כוחות להתחדש ולהשתנות לטובה. חודש אלול מגיע אחרי שצברנו זמן רב לטיולים, מנוחה והתרעננות. ועכשיו - קדימה לעבודה! קדימה אל ההצלחה שלנו!

האם בחודש אלול מתעסקים עם החטאים?

רבים נרתעים מהמילה "אלול". החודש הזה מזכיר להם נושא של חטאים, תשובה ובכיות בתפילה. אבל חברים, אנחנו כבר גדולים, הגיע הזמן לפקוח עיניים ולהבין שתשובה היא הזדמנות ולא מכשול. תשובה היא בעצם החזרה שלנו אל עצמינו! ההזדמנות שלנו להיות מה שאנחנו באמת רוצים, להתגבר על המכשולים ולנצח בחיים!

הרי מהו חטא? חטא הוא רגע בו לא היה לנו מספיק כוח לנצח, לא הצלחנו לפעול כפי שרצינו, אלא פעלנו בחוסר אונים, ידענו שאנחנו נופלים ומפסידים, אבל לא היה לנו כוח לשנות ולהשתנות...

עכשיו, בחודש אלול, הקב"ה כאן, מושיט לנו יד ומציע - בואו אלי! פשטו במעשיכם תבדקו איך תוכלו לשנות לטובה ולהתחיל לנצח ולהצליח, ואני כאן כדי לעזור לכם ולקבל אתכם הכי קרוב שיש!

כמו שכתב האר"י הקדוש בספרו 'עץ הדעת טוב': "ועיקר התשובה הזו להיותה מקובלת בראש חודש אלול, הנקרא 'ירח הימים הנוראים', כי אז תפילתך נשמעת

שאלות לדיון

1. מה מיוחד בחודש אלול, יותר משאר חודשי השנה?
2. מה הקשר של החודש הרציני ביותר בשנה דווקא עכשיו? אנחנו באמצע הקיץ ורוצים ליהנות...
3. מהו הגורם העיקרי שאנחנו לא מצליחים לגדול?

תשובה

נתחיל מהסוף... הגורם העיקרי שמעכב את הצמיחה וההצלחה שלנו, הוא: **ההרגל!**

כאימרתנו הידועה של הרבי מקוצק "הגנב האמיתי הוא ההרגל, הנדחק לו בחשאי. אין כסכנתו לאדם". לעומת זאת, היכולת להתייצב מחדש - להתחדש, להתרענן, להסתכל על דברים ממקום אחר - בכוחה לקדם את האדם ואת עבודת ה' שלו בצורה בלתי גיילה!

הבה נקרא את דבריו של רבי נחמן מברסלב (ליקוטי מוהר"ן ב ק"ב. כדאי להשמיע את הדברים בלחן הנפלא של יוסף קרדונר):

"לְעֵינֵינוּ הַתְּחִיבֵנוּ, לְבַל יִפֹּל הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ מִחֻמַּת רַבּוּי הַפְּגָמִים וְהַקְּלָקוּלִים שֶׁקְּלָקַל עַל - יְדֵי מַעֲשָׂיו, עֲנָה וְאָמַר: אִם אֶתָּה מֵאֲמִין, שִׁיכּוּלִין לְקָלָקַל, תֵּאֲמִין שִׁיכּוּלִין לְתַקּוֹן".

לכל אחד מאיתנו חלומות חבויים, כל אחד רוצה להשתנות לטובה, לגדול ולהצליח, אבל איך באמת שוברים את השגרה ויוצאים לדרך חדשה? איך נשבור את ההרגל, נצא מהייאוש וניגש לתיקון ולשינוי הגדול?

בדיוק בשביל זה קיבלנו את חודש אלול!

ההיסטוריה של חודש אלול:

ארבעים יום לאחר שמושה עלה להר סיני - למחרת יום קבלת התורה, הוא ירד מן ההר, היה זה ב"ז בתמוז. ברדתו מן ההר הוא מצא את העם חוטא רח"ל ב... עגב. הזהב.

משה שבר את הלוחות, ושב אל ההר כדי להתחנן אל הקב"ה לסליחה ומחילה לעם ישראל, למרות החטא הקשה. שוב שהה משה במרום ארבעים יום ולילה, וירד בערב ראש חודש אלול.

רצון לסייע בידו.

משסיים אותו אדם לבקש את צרכיו, ונענה מאת המלך, הודה למלך על רוב חסדיו, והלך מאושר לביתו.

מלבד אותו אדם, ועוד כמה אנשים בודדים, שאר האזרחים לא הרבו לבוא לארמון. המלך התפלא על כך מאד. הן פרסמתי שכל הרוצה יכול לבוא אלי?

לאחר בירורים, הבין המלך כי עם כל ההקלות, עדיין קשה לבני העם הפשוט להגיע אליו. הם צריכים לעזוב את עבודתם ואת משפחתם ולנדוד עד עיר הבירה, ולהסתכן בכך ששומרי הארמון לא יכניסו אותם וכל הדרך תהיה לחינם. מי יכול להפסיד חודשי עבודה סתם כך באמצע החיים?

עקב כך, החליט המלך לצאת בעצמו אל העם! המלך בשדה! בלי גינונים, ארמון ואינספור שומרים!

בלוויית שריו ועבדיו, הוא יצא למסע על פני המדינה. הם ביקרו בכל עיר וכפר ושמעו את בקשות העם ומאווייו.

בכל מקום ומקום לשם הגיעה פמליית המלך, קיבל אותם העם בתרועת שמחה. כל מי שרצה, יכול היה לבוא לפני המלך, שהיה ידידותי מאד. לזה ויתר על מיסים, לשני העניק מתנה נאה, ואת האחרים שאל על שלומם ושלוש משפחותיהם.

מאז נהג המלך לעשות כן מידי שנה בשנה. למשך ארבעים יום נטש את ארמונו ויצא אל העם, אזרחי ממלכתו. כולם ידעו שבימים אלה אפשר להשיג אצל המלך הכל. צריך רק לגשת אליו ולהגיש את הבקשה.

הנמשל

ננסה להבין יחד את המשל והנמשל: (כדאי יחד על הלוח או בכתביה בדף)

המלך - הקב"ה. האזרחים - עם ישראל. השדה - העולם הזה, היומיום הפשוט שלנו. ההיכל - בית המקדש. הדיבור עם המלך - התפילות לקב"ה והבקשות ממנו.

פרק הזמן של חודש אלול ועשרת ימי תשובה, נקבע על ידי הקב"ה כימי תשובה והתקרבות אליו. אך לא פחות מכך, ההתקרבות לעצמינו! על ידי שנכיר את מעלת עצמינו טוב יותר, נוכל לדרוש מעצמינו הרבה יותר, ולדחוף את עצמינו כלפי מעלה.

ושערי תשובה פתוחים, כמו שכתוב 'דרשו השם בהימצאו' ובסוד 'אני לדודי ודודי לי' ראשי תיבות אלול, כי אז נהפך הקב"ה לידיד ואוהב אל האדם השב בתשובה".

חודש אלול - הוא ההזדמנות שלנו!

חשר | המלך כשדה - משלו של בעל התניא

משלו של בעל התניא (לקוטי תורה פר' ראה ע' לב. מבוסס ככל הנראה על מדרש תנחומא פרשת האזינו סימן ד' על עש"ת):

היה היה מלך גדול וחכם, שממשלתו היתה פרושה על מדינה רחבת ידיים. הוא היה מלך טוב, מסור לאזרחי מדינתו ודאג תמיד להיטיב את חייהם ולגרום להם אושר.

המלך הטוב פרסם כרוז, בו נאמר: **כל אזרח שיש לו בקשה כלשהי, רשאי לבוא אל המלך לארמונו בכל עת שירצה.**

אדם אחד היה זקוק בדחיפות לעזרת המלך. הוא לקח תרמיל ובו צידה לדרך, ויצא לעבר הארמון המרוחק.

הדרך ארוכה ומפרכת, אך הוא אינו נופל בדעתו, שכן הוא מבין, שכאשר יזכה ויגיע אל המלך - יזכה לישועה גדולה.

לאחר מאמצים והליכה ממושכת, יכול הוא כבר לראות באופק את ארמון המלך הגדול והמפואר. שמחה גדולה ממלאת את ליבו, הוא משנס מותניים ומתמלא כוחות מחודשים, מעצם הידיעה שעוד רגעים ספורים יגיע אל יעדו.

והנה, סוף כל סוף מגיע אותו האיש אל שערי הארמון ומבקש להיכנס לתוכו, אך אבוי, שומרי הארמון מונעים ממנו את כניסתו, עד שיוברר האם ישנה סיבה מוצדקת דיה שתצדיק את כניסתו אל הפלטרין.

האדם היגע עומד בשערי הארמון ומתחנן על נפשו. הוא מנסה לדבר על ליבם של שומרי השערים, מספר על הדרך הארוכה אותה עשה, על המכשולים אותם נאלץ לעבור, ועל כך שרק המלך יוכל לגאול אותו מייסוריו, כי רבים הם.

השומרים מבררים, מתשאלים, ולבסוף שולחים שליחים אל המלך, בכדי לקבל את חוות דעתו. המלך שבוחן את סיפורו של אותו אדם יגע, כפי שמביאים בפניו משרתיו, מתרצה לבסוף ומאשר להכניס את בעל הייסורים לפניו, מתוך

והנה היתה לי הזדמנות להיות שם מדריך, כלומר לבוא בחינם! ועוד להיות נושא תפקיד במחנה, מדריך לצעירים ממני!

מהרגע הזה הפכתי לילד הכי שקט ומקשיב לשיחות ולפעילות ב"נוער". אפס הערות. אפס הפרעות. אפילו השתדלתי לסייע לרב הוניהגסברג. בסיומם של שלושת החודשים, איש לא התמרמר על שנבחרתי להיות הנציג החיפאי.

זו היתה חוויה מיוחדת מאוד. ימים של מרגוע ונופש מדהים. ומעבר לכך, באותם ימים הבנתי שאני מתאים באמת להיות מדריך, אני מתאים לחינוך והדרכה. ומשם, כל השאר היסטוריה...

הרב הוניהגסברג ז"ל, נתן לי למעשה את הזדמנות חיי. תודו שזו סיבה מספיקה להגיע במיוחד לחיפה לנחם את ילדיו שכבר הכירו את הסיפור הזה.

! תובנה

הזדמנויות בחיים אינם רבות, גם במהלך השנה, יש רק חודש אחד להשתנות בקלות, חודש אלול. אז כשיש לנו הזדמנות נמהר לחטוף אותה, ונוכל לשנות בכך את כל עולמינו, לגדול ולצמוח באמת כמו שאנחנו רוצים.

הבה נקרא את הסיפור הבא ונראה כיצד נוכל לנצל הזדמנויות, שיכולות לשנות לנו את כל החיים!

סיפור | ההזדמנות של חייך ולדך

מספר הסופר הנודע הרב חיים ולדך:

לפני תקופה לא ארוכה, נסעתי במיוחד לחיפה לניחום אבלים אצל משפחתו של הרב אברהם הוניהגסברג ז"ל, מחשובי חסידי גור בחיפה, שנפטר בגיל 81.

תשאלו מאיפה בוגר ישיבות ליטאיות הכותב ב"יתד נאמן" מכיר יהודי חסיד גור בן 81?

הנה הסיפור:

בילדותי, נהגנו לסיים את לימודינו בת"ת תורת אמת בחיפה בשעה 4 אחה"צ. בשעות אחר הצהריים והערב, נהגנו ללכת ל"נוער האגודתי" ברחוב בית"ר. היינו משחקים קצת בכדור ובשחמט, ולאחר מכן שומעים שיחה מהרב הוניהגסברג ז"ל, איש חינוך נעים הליכות, ששימש כמנהל בית ספר במבואות חיפה, ואחרי הצהריים כאחראי על ה"נוער האגודתי".

בהיותי - בואו נאמר זאת בעדינות, לא אחד מהילדים ה'שקטים' בחיפה בפרט, ובאיזור הצפון בכלל... ניתן לומר שהרב הוניהגסברג לא רווה ממני יותר מדי נחת... אפשר לומר שהייתי מהילדים הרעשניים ביותר בשעת השיחה שהוא מסר. למרות זאת, התייחס אלי בחביבות ובסבלנות בלתי רגילה.

בהיותי בכיתה ח', ניגש אלי יום אחד ואמר לי: "אולי אינך יודע, אבל, בעוד שלושה חדשים יהיה 'קורס מד"צים' בן שלושה ימים ב'שדה חמד', שמתוכו ייבחרו מדריכים צעירים מכל הארץ למחנה הנופש הנודע. רק שתדע שמחיפה יש מקום לילד אחד, ואני זה שאחליט את מי מבין הילדים לשלוח".

ואז הוסיף: "מבחינתי יש לך שלושה חדשים להוכיח את עצמך. אני מוחק מהרגע את העבר. שכחתי".

אתם צריכים להבין מה היה "שדה חמד", זו לא היתה 'קייטנה', זה היה 'מחנה'. הסיכויים שלהוריי יהיה כסף לשלוח אותי לשדה חמד, היו כמו הסיכויים שאעז בכלל לבקש את זה... מעולם לא הייתי במחנה היוקרתי הזה,

משחק | להתייצב מחדש

משפט פתיחה:

משחק משעשע ושובר קרח, המצריך מהירות ואחדות קבוצתית. מתאים לקבוצות גדולות.

הסבר כללי:

משחק המצריך התמקמות מחדש במהירות.

חומרים נדרשים: אין.

הסבר מפורט בשלבים:

1. המדריך יעמיד את החניכים בריבוע - ארבע שורות.
2. חניך מתנדב אחד במרכז הריבוע, כשפניו מופנות לעבר אחת השורות.
3. חשוב שהשורות יהיו שוות במספר החניכים שבהן. אם יש יותר מחניך אחד שלא יכול להיכנס לשורה, יעמדו שני חניכים, או שלושה, יחד במרכז (למשל קבוצה של 14 חניכים, 3 לכל שורה ו-2 באמצע).
4. החניך שבמרכז מסתובב בתוך הריבוע (וכן 2-3 שלושה חניכים יחד, מניחים זרועות על כתפיים, ומסתובבים יחד), משנה כיוון ונעמד מול שורה אחרת, ואז קורא: "להתייצב מחדש!"
5. כל המשתתפים משנים מקומם, ונעמדים באותו מצב בו היו קודם ביחס לעומד במרכז. מי שהיה ממולו יחזור להיות ממול, מי שהיה לצד ימין שלו יחזור לימינו, וכך הלאה, לפי סדר העמידה הקודם.
6. המדריך מברר שכולם הבינו, ואז מכריז על סבב ניסוי. המדריך יסמן לחניך באמצע להתחיל, והוא מסתובב ומכריז "התייצב מחדש!"
7. כולם מסתדרים, צוחקים, מרגיעים את הויכוחים...
8. ועכשיו לסבב האמיתי. המדריך מסדר את כולם שוב, ומכריז: "היכון החל ו... צא!"

9. כך משחקים עד 10 פעמים. הקבוצה המנצחת: השורה שהסתדרה ראשונה במיקומה החדש, הכי הרבה פעמים.

10. אפשר להוסיף שלב למשחק: עכשיו נסתדר כל פעם מחדש, כשכל שורה נעמדת דוקא במיקום אחר!

מנצחים: השורה שהסתדרה ראשונה במיקום החדש, הכי הרבה פעמים.

11. אפשר שלב שלישי: נסתדר כל פעם מחדש, כשכל שורה צריכה להחליף את אנשיה, ולייצר כל פעם הרכב חדש!

מנצחים: השורה שהסתדרה ראשונה במיקום החדש, הכי הרבה פעמים.

הערות:

שטח המשחק צריך להיות מספיק גדול כדי שתוך כדי המשחק לא יפלו חלילה חניכים.

יש לעמוד על המשמר שלא יהיו דחיפות ואלומות.

תובנה:

הבה ננצל את חודש ההזדמנויות להתחיל מחדש, לצמוח ולהתרומם. המיקום בו עמדנו עד לפני רגע, לא חייב להישאר, אנחנו מוזמנים לפתוח דרך חדשה!

לוקחים אחריות!

חודש אלול הוא זמן של חשבון נפש. המהות של חשבון נפש היא - לקחת אחריות על המעשים שלי, הבנה שאני יכול להשתנות, להשתפר, ולשלוט בהתנהגות שלי.

כשנתבונן, נראה שכולנו מלאי כוונות טובות, כולנו רוצים להצליח בלימודים, להתנהג בכבוד לחברים ולעשות רק מעשים טובים. כולנו שואפים להתקדם ולהצליח, ולא לבזבז את חיינו על שטויות.

אז מדוע לעיתים רבות אנו נכשלים, ופועלים באופן שלא רצינו בו? מה גורם לנו לטעות שוב ושוב? מה מפריד בינינו לבין ההצלחה?

התשובה, במילה אחת: **אחריות.**

כדי להוציא לפועל את התכניות המציניות שלנו, אנחנו צריכים שתהיה לנו אחריות על עצמינו, שנעשה באמת מה שאנחנו מתכננים לעשות, ונשלוט בעצמינו.

שכל אחד מאיתנו אחראי על עצמו! **החיים שלנו - בידיים שלנו!**

כששואלים ילדים: "למה אתה לא משקיע בלימודים?" בדרך כלל, הם עונים: "המורה לא מסביר טוב", או "אין לי זמן להכין שיעורי בית", או "אחים שלי מרעישים ואני לא מצליח להתרכז בשיעורי בית". כל מיני תירוצים, שבעצם אומרים דבר אחד - לא אני אשם, מישהו אחר אשם!

בצורה הזאת, לא מגיעים לשום דבר... רק מי שיבין באמת שרק הוא עצמו יחליט על החיים שלו, יוכל להתקדם ולהצליח!

המשפט שכדאי לכולנו לשנן - "הכול תלוי בי!"

כוח הבחירה:

כל אחד מאיתנו קיבל מתנה מיוחדת לידינו: **כוח הבחירה**. אנו מקבלים כל יום החלטות רבות מספור, כל החלטה כזו משפיעה עלינו, וגם על כל הסביבה שלנו!

כשנתן הקב"ה לאדם הראשון את הכוח העצום - כוח הבחירה, הדרך אותו כיצד לנהוג בו. כך מלמד אותנו המדרש: "בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן, ואמר לו 'ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, **תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי!**'" (קהלת רבה פרשה ז).

על כל אחד ואחד מאיתנו לתת דעתנו על מעשיו, להבין את התוצאות האפשריות, ולכלכל את צעדיו בתבונה, לוודא שמעשיו לא יגרמו חלילה חורבן והרס. הקב"ה נתן בנו אימון, והפקיד בידינו את כוח הבחירה, הבה ננהג בו בתבונה ובאחריות.

לדוגמה:

אני מחליט לנסוע היום לבית הספר באופניים, ולא באוטובוס. כתוצאה מהבחירה שלי, ייתפס מקום חניה נוסף לאופניים... הנער שיגיע אחרי לבית הספר לא ימצא מקום להחנות את אופניו ולכן יקשור אותן לעמוד תאורה... טכנאי חברת החשמל שיגיע לתקן את עמוד התאורה, ימצא את הגישה חסומה ויבקש ממנהל בית הספר לאתר את בעל האופניים... המנהל יכריז ברמקול וכל השיעורים יפסקו לחצי דקה... מורה אחד ישכח אחו לפני ההכרזה ברמקול... וכך הלאה... בחירה אחת שלי, גררה שרשרת של תוצאות המשפיעות על אנשים רבים, לאורך שעות רבות.

דוגמא חיובית:

אני מחייך לילד צעיר מכיתה נמוכה, הוא מרגיש רצוי ואהוב, מקבל ביטחון לשאול את המורה שאלה בשיעור, המורה מעניק לו פרס, הוא מתעודד ומתחיל להשתתף

שאלות לדיון

1. נסו לומר במילה אחת, מהו הגורם לכך שלא הגעתם למה שרציתם במהלך השנה החולפת?
2. אנו לומדים בגמרא, שהבעלים הוא האחראי להתנהגות השוה, ולכל הנזקים שלו. מי אחראי למעשים ולהתנהגות של נערים בגיל שלנו?
3. האם יתכן שעל ידי מעשה קטן שלי, אהיה אחראי לתוצאה ענקית? למשל בגלל חיוך אחד קטן שלי, בעוד עשרים שנה מישהו יפתח ישיבה למאות תלמידים?

תשובה

מילה אחת שמבטאת את כל ההצלחה, או חוסר ההצלחה: **אחריות!**

מי שמחליט על החיים שלנו - זה אנחנו בעצמנו! לא החברים, לא ההורים וגם לא המורים. כל אחד מאיתנו אחראי על החיים שלו, ומקבל כל יום החלטות רבות שמשפיעות על עצמו. עלינו לקחת את האחריות ברצינות ולפעול באחריות בכל החלטה שלנו.

הלל הזקן מלמד אותנו משפט חכם במיוחד:

"**אם אין אני לי, מי לי? וכשאני לעצמי, מה אני? ואם לא עכשיו, אימתי?**" (משנה אבות א' ב).

המשפט הזה מורכב משלושה חלקים:

חלק ראשון: 'אם אין אני לי מי לי!' - רק אני יכול לעזור לעצמי, אף אחד לא יעשה זאת במקומי!

חלק שני - אני לבד לא יכול, כדאי לי להיעזר בהורים, מורים וחברים. 'כשאני לעצמי, מה אני?'

חלק שלישי - לא לדחות משימות ל'מחר', עושים הכל בזמן הנכון! 'אם לא עכשיו, אימתי?'

ילדים רבים לא קולטים שהם עצמם אחראים לחיים שלהם. גם נערים, ואפילו מבוגרים, לפעמים מרגישים כאילו מישהו אחר אמור לעבוד בשבילם. אבל האמת,

בקביעות בלימודים, הוא גודל לתלמיד חכם גדול, והכל בזכות חיוך אחד שלי...

אפקט הפרפר:

מדענים רבים הצטופפו בכנס גדול שנערך בארה"ב, לפני 47 שנה, כדי להקשיב להרצאתו של אדוארד לורנץ, תחת הכותרת המדהימה: "האם נפנוף כנפי פרפר בברזיל עשוי לגרום לטורנדו בטקסס?"

אדוארד טען כי משב רוח קליל הנגרם על ידי נפנוף כנפי פרפר, עלול לגרום לתגובות שרשרת, שבסופו של דבר יחוללו סופת טורנדו.

למשל, אם משב רוח הפרפר יסיי יתוש ממסלולו, היתוש יפגע בעינו של עורב, העורב יתבלבל ויתנגש בעוצמה בעץ, הוא יפצע וידמם, ריח דמו ימשוך למקום להקת אריות מורעבים, האריות לא ימצאו מזון די מחסורם וילחמו זה בזה, גופת אריה מת תחסום אפיק זרימת נחל, מאות עצים שהיו ניזונים מהנחל יתייבשו ויפלו, רוח שהיתה נחסמת בקביעות על ידי צמרות העצים תמשיך במסלולה ותצטרף לרוח אחרת, וכך הלאה עד לסופת הטורנדו בקצה השני של העולם...

מה אנחנו לומדים מזה? שכוח הבחירה שלנו הוא עצום! אנו משפיעים על כל הסביבה שלנו. בחלק גדול מהמקרים, ניתן לחזות מראש את התוצאות שעלולות להתרחש מהבחירה שלנו.

משום כך, אדם נבון ואחראי חושב מראש, לפני קבלת החלטה, מה יהיו תוצאות הבחירה שלו. האם תהיה לה השפעה שלילית, עליו או על מישהו אחר? האם עלולה להיגרם תוצאה חמורה שהוא לא רוצה בה? האם אוכל לפעול באופן שיגרום הרבה טוב לאנשים רבים?

סיפור 1 | הקפואה עם התירוצים...

סיפר הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל:

בעיירה צאנו היה סנדלר, זלמן שמו. עני מרוד, כל היום עמל במלאכתו, והרוויח פרוטות מעטות שנועדו ללחם לאכול, אבל לא לבגד ללבוש. כל השבוע לבש קרעים וטלאים, מרובבים בדבק ובכתמי צבע. נו, זה לא היה נורא כל כך באותם ימים. אבל בשבת, הרי כל ישראל כבני מלכים, והוא בשטריימל מרוט וקפואה מהוהה, מרופטת ודהויה.

חלום היה לו לזלמן, משאלת לב כמוסה: לזכות ולתפור קפוטה חדשה. ואל יהיה הדבר קל בעיניכם. באותם הימים לא היו אריגים סינטיים, משי מלאכותי. המשי היה מסיב תולעת המשי, יקר עד מאד.

אבל הסנדלר לא נואש. ייחד קופת פח, ומכל רווח קמץ פרוטה ושתיים. עם הזמן הלכה הקפוטה והתרפטה עוד יותר, והקופה הלכה והתמלאה. כשנגדשה, פנה בהתרגשות לחנות האריגים. רצונו לקנות בד לקפוטה.

הביט המוכר בבגדיו בספקנות "יש לך כסף?" שאל. בגאווה הציב זלמן את קופת הפח בנקישה. הפכה המוכר על הדלפק, ועיני הסנדלר נצצו למראה ערמת המטבעות. לא שיער שהוא כה עשיר. החל המוכר סופר את הפרוטות, אך כולן לא עלו אלא לכדי דינר אחד.

"צר לי", אמר, "מחיר המשי לקפוטה, שלושה דינרים". חושך בעיניים, איזו אכזבה!

"לא תוכל לעשות משהו?" שאל בשפתיים רוטטות. רחמי המוכר נכמרו, מוכן הוא לעשות הנחה, אבל לא עד כדי כך.

ואז נזכר: "ראה, יש לי גליל של אריג משי ישן, אוכל לתת לך ממנו במחיר הזה". אור בעיניים, כמה נפלא, רחמי המוכר גברו.

צריך להבין מהו אריג משי ישן. המשי היה טבעי, כאמור, ובמשך הזמן היה מתקשה ומתקשח, מאבד את גמישותו, והופך להיות פריך ושביירי. הוריד המוכר את הגליל, גללו בעדינות רבה, והזהיר את הסנדלר: המשי הוא עדין ושברירי, איכותו ירודה, לכן אני מוכרו בפרוטות, פשוטו כמשמעו. הזהר בו".

בצעד קליל ובלב מתרונון נשא הסנדלר את בד המשי לביתו, הביאו לאשתו, שתתפור ממנו קפוטה כמידתו. גם היא הזהירה שוב ושוב את זלמן להישמה ולנהוג בו בעדינות רבה. שמחה האשה בשמחתו, וזלמן שב לסדנתו ושירה בלבו: לקראת שבת יעטה את הקפוטה ויברך "שהחיינו", יעלה לבית הכנסת הדור בלבושו - מלך ביופיו!...

ואכן, חבריו לא האמינו למראה עיניהם: הזה זלמן?! לכאורה אין ספק, אותו שטריימל ממורטט, קירח, אותו זקן ואותן פאות. אבל קומתו גבהה, ואור בעיניו. עטוי הוא קפוטה חדשה ומבהיקה!

"תתחדש!" אמרו לו בהערכה, ואחד אף ניגש למשש את האריג, לעמוד על טיבו. צבט הלה את הבד ופער שני חורים באריג... "מה זה?!" תמה אחר והושיט יד. קיפל, ונוצר סדק...

סיפור 2 | הניצחון הגדול

תלמידי בית הספר "דורות" בבאר שבע, היו נרגשים לקראת המבחן הגדול. כבר לפני חצי שנה, קיבל כל תלמיד בבית הספר ספר עבה, עם חומר רב על תולדות דמויות מרכזיות בעם ישראל: דוד המלך, הרמב"ם, רבי יוסף קארו והחפץ חיים. התלמידים התבקשו לשנן את החומר לקראת מבחן שייערך בסוף שנת הלימודים, והובטח פרס מיוחד לתלמידים המצטיינים. בנוסף, התלמיד שיקבל את הציון הגבוה ביותר, יוכתר כ"חתן בית הספר" ויזכה בפרס ענק בשווי אלפי שקלים.

בהתחלה, התלמידים עברו קצת על תוכן הספר המעניין, אבל עדיין לא החלו ללמוד ברצינות. מה, צריך ללמוד חצי שנה מראש? מה פתאום? אט אט שכחו כולם מהספר ומהמבחן, ועסקו במשחקים הרגילים אותם משחקים בכל בית ספר.

חודש לפני המבחן, נזכרו התלמידים במבחן המתקרב, ורבים מהם החלו ללמוד ברצינות. בשבועיים האחרונים לפני המבחן, רוב התלמידים לא שיחקו בהפסקות. הם ישבו בפינות החצר ושיננו את החומר.

רק יואב, תלמיד כיתה ה', שיחק כהרגלו בכדורסל. אף אחד לא רצה לשחק איתו, ויואב התאמן לבדו על קליעה לסל ממרחק.

"למה אתה לא לומד למבחן?" התפלאו חבריו. "אתה לא רוצה לזכות בפרס?"

"כבר למדתי היום עשרים דקות!" השיב יואב. "מה צריך ללמוד כל כך הרבה?!"

עשרים דקות? החברים צחקו על יואב. אם ילמד עשרים דקות ביום לא יצליח לעבור על כל הספר אפילו פעם אחת. מי מדבר על חזרות וסיכומים...

יום המבחן הגיע. בשלב הראשון קיבל כל תלמיד 'מבחן אמריקאי' עם חמישים שאלות, לכל שאלה שלוש תשובות אפשריות. התלמידים ישבו בכיתות וענו על השאלות. שקט שרר באוויר. המתח היה גדול.

השאלות הראשונות היו קלות. רוב התלמידים ענו עליהן במהירות. לאט לאט הגיעו שאלות קשות יותר, והתלמידים החלו לכסוס את ראשי העטים, מנסים להיזכר מה קראו.

רק תלמיד אחד, ענה במרץ ובמהירות, שאלה אחר שאלה. תוך רבע שעה, הגיש את המבחן למורה! היה זה יואב. חבריו הביטו בו בפליאה, וחשבו שכנראה הוא פשוט לא יודע הרבה, ולכן ענה רק על כמה שאלות בודדות, והגיש את המבחן במהירות.

גל השתאות עבר, הקיפוהו מכל עבר, מעולם לא ראו כזה דבר. מששו את הצווארון, ונשבה בכל מקום שנברו, נוצר חור.

וזלמן רואה בבעתה, זועק ומוחה: "חדלו! הרפו! אל תיגעו!" והכל תמהים, מגחכים, לועגים. נערים מתקלסים, מתגרים. הוא צורח וצוח, וההמולה רבה.

עולה הצדיק רבי חיים מצאנז זצ"ל לבית הכנסת, ותמה לשמע ההמולה: על מה הרעש, מה העניין? נכנס וראה את ההתגודדות, שמע את הצווחות וקולות הצחוק. כיוון שראוהו, נדמו. שקט השתרר.

"מה אירע?" שאל הצדיק. המעגל נבקע וזלמן יצא לקראתו. אך אבוי, קומתו שחה, עיניו כבו, ולגופו קפוטה - "מכבר מעשה רשת", כמסנתת מחוררת...

"מה זה, זלמן?" ריחם הצדיק. מעיין הדמעות נפרץ. חלום טוה, חודשים חסך, מפיתו קמץ, אגורות אגר, ולא הספיק. מה בידו לעשות?! פרנסתו כה קשה ומעטה. הקופסה התמלאה, ולא עלתה לכדי דינר. הספיקה לאריג ישן נושן, מתפורר וקשיח. בעדינות תפרה אשתו, בזהירות הכניס ידיו לשרוולים, רכס וחגה, והנה כל אחד שולח יד, מחורר ומפורר...

שמע הצדיק, הבטיח לזלמן ששיג עבורו עוד השבוע קפוטה חדשה ונאה, ואז נפנה לעבר הקהל, נענה ואמר: "השומעים אתם? זלמן צודק! אין ללעוג לו, הלא תרוץ טוב בפיו - לא יכול היה לקנות אחר, ונזהר, וכו' וכו'. אבל זהו לקח חשוב בשבילנו - כך אנו נראים עם כל התירוצים. צודקים, אבל מחוררים..."

תובנה !

כמעט כל אחד מאתנו יכול להביא אין סוף תירוצים מדוע הוא לא יכול להצליח, והאמת היא שהתירוצים נכונים! לראשון יש בעיות בקשב וריכוז, השני עבר ילדות קשה, לשלישי יש מצוקה כלכלית, והרביעי סובל מבעיות בריאותיות. לכל אחד מאתנו יש 0% אשמה על מה שקרה לו, אבל לכל אחד מאתנו יש גם 100% אחריות על חייו. לא משנה מהי נקודת ההתחלה, תמיד נוכל להצליח ולעמוד במשימות הכי מאתגרות. רק אם נניח את התירוצים (הנכונים!) בצד ונמשיך הלאה. בדיוק כמו שעושים האנשים המצליחים בעולם...

הפעלה | תכנון אחראי

משפט פתיחה:

משחק קבוצתי מהנה הממחיש את חשיבות התכנון האחראי.

הסבר כללי:

עוברים מספרה לספרה בדרך הקצרה בלי לדלג ספרות בדרך.

חומרים נדרשים:

כ-20 דפי מדפסת - A4.

לורד כהה.

שטח חלק או מגרש.

הסבר מפורט בשלבים:

על כל דף רושמים ספרה אחת בגדול, מ-1 עד 20, ומפזרים את הדפים בסדר אקראי. כל אחד בתורו צריך ללכת מספרה לספרה בסדר עולה, בדרך הקצרה ביותר, בלי לדלג על דפים.

המדריך עומד עם שעון, ובודק יחד עם כולם האם שחקן דילג על דף, והאם האריך את הדרך, והלך בסיבוב במקום לקצר את הדרך.

בכל דילוג או הארכת הדרך, חוזרים חזרה לנקודת ההתחלה.

מנצח: מי שגמר בצורה חלקה, בזמן הקצר ביותר.

תובנה:

תכנון הצעדים, ומחשבה על המעשים שלנו, יביא לנו את הנצחונות בחיים.

יומיים לאחר מכן, נערך הטקס המרכזי, בו נבחנו בפומבי התלמידים המצטיינים, ומביניהם נבחר חתן בית הספר. בבוקר המבחן הפומבי, הודיע המנהל את שמות עשרת התלמידים שעלו למבחן הפומבי. הראשון שבהם, היה יואב!

כולם היו המומים. איך זה יתכן? איך הוא ידע?

במבחן הפומבי עצמו, הפתיע יואב שוב.

"באיזו ארץ נולד הרמב"ם?" שאל המנהל.

יואב הרים את ידו, והמנהל סימן לו להשיב. "הרמב"ם נולד בספרד, ונפטר במצרים".

"באיזה נושא עוסק ספר 'אהבת חסד' של ה'חפץ חיים'?"

הנבחנים החלו לחשוב. יואב הרים את ידו לענות: "בגמילות חסדים, וכמה מצוות הקשורות בכך".

מחאות כפיים סוערות נשמעו באולם. לכולם היה ברור שיואב הוא חתן בית הספר!

בסיום הבחינה, ביקש המנהל מיואב לחשוף בפני התלמידים את סוד הצלחתו. יואב הסמיק מעט, ואמר: "כשקיבלנו את הספר, לפני חצי שנה, ראיתי שיש בו מאה עמודים. חשבתי שאם אקרא בו כל יום עשרים דקות, אספיק שני עמודים ביום. תוך חצי שנה, אספיק לקרוא אותו כמעט ארבע פעמים! וכך עשיתי. כל יום, רק עשרים דקות. אני חושב שלכן הצלחתי".

תובנה !

זו לא חכמה ללמוד כל היום, בימים האחרונים לפני המבחן... אז, המוח סתום מרוב לחץ, ולא מצליחים להבין טוב את החומר...

מי שיש לו משמעת עצמית, מתכוון לכל משימה בזמן, ברוגע ובנחת. זה סוד ההצלחה של יואב!

יואב לקח אחריות על החיים שלו, לא נגרר אחר כל החברים, וכך הצליח. אם נתכנן את עצמנו מראש, נפעיל שיקול דעת וניישם את התכניות שלנו בעקביות, נוכל להגיע רחוק!

מעריך מיוחד חידון אחריות

ממחשבה - למעשה. הבה נפעיל את הראש שלנו ונציע פתרונות לאתגרים שבדרך. כך נתרגל למצוא פתרון, לכל בעיה שצצה. חשוב לזכור כי ילד אחראי, אינו מי שלא נתקל בבעיות, או מי שלא שמבצע טעויות. כל אדם עושה טעויות בחיים! השאלה היא כיצד הוא מתמודד איתן... ילד אחראי מקבל את ההחלטה הנכונה כדי לתקן ולשפץ, ופועל בצורה בוגרת ואחראית כדי לנסות לפתור את האתגר שהוא מתמודד מולו.

שים לב

מאריך זה ישנם 10 חידות היזיון בראות שונות, מואלף לקרא אולם לפני כן ולהתאים את הראה לסיני. ניתן לערוך את הפעילות עם 'גלגל הצלחה' כך שהחידות הקשות בהתחלה, והחידות הקלות יותר - לחלשים. אפשר לעזור עניין אלף החניכים על ידי תחרות זכות או קבוצות, מי יותר את החידות מהר יותר, וכדומה.

החידות

1
30 בקבוקים

משפחת לוי המורחבת יצאה ליום טיול, והתחלקה לשלוש מכוניות. יהודה היה אחראי על השתיה, הוא הכין 20 בקבוקי שתיה, אך לא כולם היו מלאים עד הסוף. 10 בקבוקים היו מלאים, 10 נוספים היו חצי מלאים. ו-10 נוספים היו ריקים, כדי למלא בהמשך הדרך. יהודה מתלבט כיצד לחלק את הבקבוקים באופן שווה - שלכל רכב תהיה אותה כמות שתיה, ואותה כמות בקבוקים! כדי לשמור על ניקיון המים, יהודה לא רשאי לפתוח את הבקבוקים. עזרו ליהודה לחלק את המים והבקבוקים בצורה יעילה ומהירה. **אחריות: לפני טיול, דואגים למים ולכל מה שצריך!**

2
כפפות

בוקר חורפי וקפוא, מאיר קם קצת מאוחר, הוא לחוץ מאוד להגיע לתלמוד תורה בזמן, וממהר להוציא את הכפפות מתוך השקית בה הם נמצאות. הוא צריך שני זוגות כפפות, לו ולאחיו יוחאי. הוא יודע שבשקית יש 10 זוגות של כפפות. החדר חשוך, והוא רוצה למהר עם הכפפות מוחץ לחדה, כדי לבדוק האם הוציא כפפות נכונות. מאיר חושב לעצמו: מהו מספר הכפפות הנמוך ביותר שאני צריך להוציא, כדי לדעת בוודאות שיש לי שני זוגות - שתי כפפות ליד ימין ושתי כפפות ליד שמאל? (כשמוציאים רק 2 כפפות, יתכן ששתיהם ימין או ששתיהם שמאל). **אחריות: לדאוג גם לאח...**

3
מטבע מזויף

לעובדיה יש 8 מטבעות, 7 מהם זהים ושווים במשקל, ואחד מהם מזויף ומשקלו כבד מהאחרים. לעובדיה יש מאזניים, בהן ניתן לשקול מטבע מול מטבע, ולראות האם המשקל שווה או לא. איך הוא יכול ע"י 2 שקילות במאזניים בלבד, לדעת מהו המטבע המזויף?
אחריות: גם כשיש אתגר שנראה קשה, אפשר למצוא פתרון קל ולהצליח.

4
סוכריות

4 חברים הביאו בימי הקייטנה סוכריות על מקל, והלוו זה לזה. בני הביא לאבי פעם אחת סוכריה, גדי הביא לבני פעמיים סוכרייה. דני הביא לגדי 3 סוכריות. ואבי הביא לדני 4 סוכריות. בסוף הקייטנה, הם רצו להחזיר את החוב שלהם אחד לשני: כיצד ניתן להעביר כמה שפחות סוכריות ביניהם, ולהצליח לסגור את החוב?
אחריות: לעמוד בהתחייבויות ולשלם חובות.

5
נגר

אהרן הנגר מנסר קורה ל-4 חלקים שווים ב-12 דקות. בכמה זמן ינסר אהרן את הקורה ל-5 חלקים שווים?
אחריות: ניצול הזמן.

6
טרקטור חורש

שלושה טרקטורים זהים, חורשים יחד 3 דונמים ב-3 שעות, בכמה זמן יחרוש טרקטור אחד, דונם אחד?
אחריות: לפעמים הפתרון פשוט כל כך, והבעיה בחיים רק נראית מסובכת...

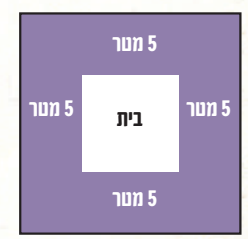
שיחקתם בפינג פונג, לפתע הכדור עף ונחת בתוך צינור ישן וחלול, שבלט מהריצפה באחת החצרות. הכדור הקטן נח בתחתית הצינור, והצינור צר מאוד, כך שאין אפשרות להגיע אליו ולהוציא אותו.

מה תעשו כדי שהכדור ייצא בצורה הכי מהירה?

אחריות: חשיבה מחוץ לקופסה, תייעל את החיים שלנו.

אבי ובנימין הגיעו הביתה ביום גשום, וגילו כי הבית שלהם מוקף בשלולית ענקית. בכל צד יש 5 מטרים בדיוק של שלולית. בצד היו מונחים 2 קרשים באורך של 4.5 מטרים. איך הם יכולים להניח את הקרשים, כך שכל קרש יהיה מונח מגדה לגדה, והם שיוכלו להיכנס הביתה בלי לגעת בכלל בשלולית?

אחריות: חשיבה מעמיקה יכולה להוציא אותנו מהבוץ.

כלב, ארנב וגזר נמצאים בצידו האחד של נהר. המטרה היא להעביר את שלושתם לצידו השני של הנהר. לרשותך סירה היכולה לשאת בנוסף לך, או את הארנב, או את הגזר, או את הכלב. ידוע שאם הכלב ישאר לבד עם הארנב, הוא יטרוף אותו, ואם הארנב ישאר לבד עם הגזר, הוא יאכל אותו.

כיצד נוכל להעביר את שלושתם בשלום את הנהר ?

אחריות: נחשוב מראש מה יקרה כתוצאה ממעשה שלנו. האם מישהו עלול להינזק?

ליוסי היו 2 קנקנים ריקים - קנקן אחד יכול להכיל 3 ליטרה וקנקן שני 5 ליטרה.

איך הוא יכול למדוד ולמלא 4 ליטר בדיוק, בקנקן של ה-5 ליטר? **אחריות: אל תהססו לבדוק ולנסות, עד לפתרון...**

הפתרונות

1. 30 בקבוקים:

הרכב הראשון מקבל 10 בקבוקים חצי מלאים, הרכבים השני והשלישי מקבלים כל אחד 5 בקבוקים מלאים ו-5 בקבוקים ריקים.

2. כפפות:

12 כפפות. גם אם כל ה-10 הראשונים יהיו ימין, ה-2 הבאות יהיו בודאי שמאל. וכן להיפך.

3. מטבע מזוייף:

שמים 3 מול 3 ושניים משאירים בצד, במידה והם שווים אז המטבע הכבד נמצא באחד מהשניים הנותרים, ובשקילה נוספת מודדים בין שניהם.

במידה ובשקילה הראשונה צד אחד נטה למטה, אחד ממטבעותיו הוא המזוייף. ואז מודדים מבין השלושה הללו, אחד מול אחד (ואחד משאירים בצד). אם יש אחד כבד - הוא המזוייף. ואם אין - אז השלישי שלא נשקל, הוא המטבע המזוייף.

4. סוכריות:

3 סוכריות:

אבי חייב סוכריה 1 וצריך לקבל 4 סוכריות [סה"כ צריך לקבל 3].

בני חייב 2 סוכריות וצריך לקבל 1 [סה"כ צריך לתת 1]

גדי חייב 3 סוכריות וצריך לקבל 2 [סה"כ צריך לתת 1]

דני חייב 4 סוכריות וצריך לקבל 3 [סה"כ צריך לתת 1]

על כן, כל אחד מהחברים יעביר לאבי סוכריה אחת, ובכך ייסגר כל החוב!

'גדלות האדם' הכירו את העוצמה הטמונה בנו!

ראיתם פעם תקרה מזכוכית?

כולנו מכירים את הביטוי הנפוץ "לפרוץ את תקרת הזכוכית". הכוונה היא לכך שאנשים עוצרים את עצמם, ונמנעים מלהתקדם ולהצליח עוד ועוד, רק מפני שנראה להם שקיימת איזו תקרה שחוסמת אותם. כששואלים אותם: מה חוסם אתכם? למה אתם לא מתקדמים? אין כאן שום תקרה! הם מתעקשים ואומרים: יש מה שחוסם אותי, אני פשוט לא יכול, יש תקרה! גם אם לא רואים אותה, היא ודאי קיימת.

אבל באמת, אין שום תקרה! לא מבטון, ולא מזכוכית! ניתן לעבור ולהתקדם הלאה.

הגיע הזמן לפרוץ את תקרת הזכוכית האישית שלנו...

5. נגר:

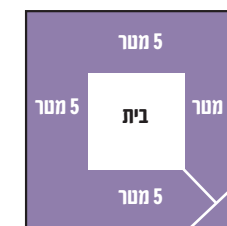
16 דקות. כי חלוקת הקורה ל-4, זה שלושה ניסורים. זאת אומרת שכל ניסור אורך 4 דקות, יחד 12 דקות. חלוקת הקורה ל-5, זה ארבעה ניסורים = 16 דקות.

6. טרקטור חורש: 3 שעות.

7. פינג פונג:

למלאות את הצינור במים, עד שהכדור יצוף וייפלט החוצה...

8. שלולית:

9. לחצות את הנהר:

רק לכלב ולגור מותר להישאר יחד, נכון? אז לוקחים את הארנב אל הצד השני ומשאירים אותו שם. חוזרים, לוקחים גזר, מעבירים ומשאירים בצד השני, אבל לוקחים בחזרה את הארנב לצד הראשון של הנהר. מניחים אותו שם, לוקחים את הכלב לצד השני שיישאר עם הגזר, ואז חוזרים לקחת שוב את הארנב.

10. קנקנים:

יוסי ממלא את הקנקן של ה-5 ושופך לקנקן של ה-3, נשארו לו 2 ליטר בקנקן הגדול. כעת הוא מרוקן את הקנקן הקטן של ה-3 וממלא אותו ב-2 ליטר שיש בקנקן הגדול. כעת הוא ממלא שוב את הקנקן הגדול, וממלא ממנו את הקנקן הקטן עד למעלה - שזה בדיוק ליטר 1. כעת יש לו 4 ליטר בקנקן הגדול.

שאלות לדיון

1. שמעתם פעם על המושג 'גדלות האדם'? מהו?
2. האם זה נוגע לכל אחד מאיתנו?
3. היכן אנו רואים יום-יום שעה-שעה, את מושג 'גדלות האדם', אצל ילדים קטנים?

תשובה

"גדלות האדם" היא רעיון מוסרי, שיטה ודרך לחנך בני אדם לנהוג בחייהם באופן נכון, מתוך הכרה בערך הגבוה שלהם. כאשר אדם מפנים את חשיבותו, הוא לא יפעל באופן בזוי. כאשר אדם מבין שהוא מוכשר ובעל יכולות עצומות, הוא לא יתעצל.

את שיטת 'גדלות האדם' הגה והנחיל לעולם הישיבות מרן הסבא מסלבודקא - רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל. בעקבותיו, הלכו רבים.

מרן ר' ישראל מסלנט זצ"ל היה רגיל לומר, שאדם גר עם עצמו במשך שבעים או שמונים שנה, ובכל זאת הוא לא מכיר את עצמו באמת, למה? מפני שלא חקר והעמיק בעצמו, לדעת עד כמה הוא יקר חשוב ומוערך. כדברי רבינו יונה ("שערי העבודה" אות א'): "הפתח הראשון הוא **שידע האיש העובד ערך עצמו**, ויכיר מעלתו ומעלת אבותיו וגדלותם וחשיבותם וחיבתם אצל הבורא יתברך. וישתדל תמיד להעמיד עצמו במעלה ההיא ולהתחזק בה תמיד".

כתב רבי ירוחם ממיר זצ"ל: "אוי לו לאדם שאינו מכיר ליקויי נפשו, שהרי אינו יודע מה עליו לתקן. **אבל אוי ואבוי לו לאדם שאינו מכיר מעלותיו**, כי הן אפילו את כלי עבודתו אינו מכיר..."

אמר הרבי מלכוביץ': כתוב בפסוק "מוסר ה' בני אל תמאס". כלומר, מהו "מוסר השם"? מה המוסר שהשם אומר לכל אחד מאיתנו? "בני, אל תמאס!" אתה הבן שלי, בן המלך! התנהג בהתאם לך!

כי ברגע שהאדם מודע לגדלותו, הוא נמנע מהתנהגות פזיזה ודורש מעצמו שיקול דעת באשר לכל פעולה. על אחת כמה וכמה יהודי, שנבחר מתוך בני האדם להיות קרוב ואהוב אצל ה' יתברך, ולהאיר את העולם, מעמדו מחייב פי כמה.

הידעתם כי אצל ילדים רואים במוחש את 'גדלות האדם'?

כל ילד מנסה להיראות גדול. הוא מנסה לחקות את הגדולים, נעלב כשאומרים עליו שהוא "קטן", וגאה להכריז לאחר שביצע איזו משימה, "הנה אני כבר גדול". ילד חולם מה הוא יעשה כשיהיה גדול, הוא אוהב לשחק משחקים ב"כאילו" כשהוא משמש בתפקיד של "הגדולים", לשחק "אבא ואמא", "מלך", "שוטר", "כבאי" וכדומה.

הבה נתבונן בתופעה המעניינת הזאת: הילד נמצא במצב מצויין, יש לו הורים שדואגים לכל מחסורו, הוא נהנה מהחיים ללא שום עול או טרדה, מדוע הוא לחוץ וכל כך רוצה להיות כבר גדול?

אין זאת אלא שהאדם נברא להיות גדול! הילד מרגיש שהוא נועד ליותר!

גדלות האדם, זו הכרה פנימית הנטועה בלבבו של כל אחד, משעת בריאתו. לכן ילד קטן החי בפועל במצב של קטנות, הגם שנחמד ונעים לו, עמוק בפנים הוא אינו יכול להשלים עם זה, ביודעו שאכן נברא כדי להיות גדול. לכן תמיד הוא שואף ומשתוקק כבר להגיע לגדלות.

זהו גם השורש של תאוות השלטון המצויה בלב בני אדם. למה כולם רוצים להתמנות לראש עיר, שר ומלך? מה רע בחיים של אזרח מן השורה? אומר מרן הסבא מסלבודקא: "וזה לנו מופת חיובי שיש לכל אחד ואחד מבני האדם **גדלות טבעית ענקית** כזו, עד שאינו יכול להשביע את רעבונו, ולא יסתפק בשום דבר ונחמד בעולם, עד **שיגיע למדרגת הממשלה וימלוך על כל העולם כולו!**"

מה הכוח הנלחם בגדלות? מה מעכב אותנו מלגדול כראוי? הבה נכיר את "כוח הקטנות":

מרן רבי ירוחם לייבוויץ' ממיר זצוק"ל היה רגיל לחזור על הגמרא הזו (סוטה מח, ב): "מאי דכתיב 'כי מי בז ליום קטנות'... מי גרם לצדיקים שיתבזבוז שולחנם לעתיד לבא? קטנות שהיה בהם שלא האמינו בהקב"ה". הגמרא תולה את חסרון שלמותם של הצדיקים, דווקא בקטנות שהייתה בהם.

לומד מכך רבי ירוחם: הכוח העומד ומנסה לבלום את האדם מלהגיע לגדלות, הוא כוח ה'**קטנות**' - ה'**גמד**' הקטן שיש לכל אחד מאיתנו, שמושך אותנו להתעסק ב'**קטנות**'.

בכל פעם שעולה במוחנו איזה רעיון נפלא, או תכנית חדשה היכולה לקדם ולרומם אותנו לחיים משמעותיים וטובים הרבה יותר, בא כוח הקטנות ולוחש באזננו,

להפתעתו, לנוכח דבריו אלו מצחו של הרבי נחרש קמטים עמוקים, ולאחר דקה של שתיקה מתוחה, השיב לו הרבי בצמד מילים כדורבנות:

'חזור בך, חזור בך!!!'

האברך נבהל. מה לא בסדר במה שאמר? הלא הצהיר והתחייב שיפעל בכל כוחותיו, יעשה את כל הנדרש ממנו. מדוע הרבי מבקש ממנו לחזור בו? מה פסול מצא בהתחייבותו זו?

הרבי הבחין במבטו התמה של האברך, והשיב לו מיד: 'רגע לפני שתאמר שאתה מתחייב לפעול בכל כוחותיך, הסכת ושמע מה הם הכוחות שיש באדם, עד היכן הם מגיעים...'

וכאן פתח הרבי את סגור לבו, וסיפר כי בתקופה שלפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, נהג למסור שיעורים יומיים קבועים בישיבה. הרבי נוכח כי ערימת הספרים הנצרכת לו למסירת השיעור, גדולה וכבדה מאוד, והוא העריך שלא יוכל בשום אופן לסחוב את הספרים הללו בעצמו. הרי הרבי מצאנו היה כחוש ורזה... והספרים היו גדולים וכבדים... על כן, סיפר הרבי, ביקשתי מבחור צעיר וחסון, שיבוא בכל יום לסחוב את ספרי הקודש שלי לצורך מסירת השיעור.

ואז, גילה הרבי, לאחר תקופה נוכח עד כמה טעה...

היה זה בימי המלחמה הנוראה עלי אדמות. הרבי הוגלה ממקומו ומעיירת מגוריו, ועבר למחנה העבודה מיהאלדורף, שם אולץ לעבוד בפרך, בשירות מכונת המלחמה הנאצית. במחנה היה מוסך מטוסים ששימש את חיל האוויר הגרמני, והמוסך נדרש כל העת לבניה ותחזוקה שוטפת. רכבות המשא הגרמניות הביאו שקי מלט מגרמניה, והיהודים, ובכללם הרבי, נאלצו לשאת את שקי המלט מתחנת הרכבת עד לשערי המוסך של חיל האוויר. כל שק מלט שקל 50 קילו, והרבי נאלץ לשאת על כתפיו שקים כאלה, אחד ועוד אחד, לאורך כל היום. וזה, בתקופה בה בקושי ניתן לו לחם לאכול, הוא היה מזה רעב כשאר אסירי המחנה, ובכל זאת נשא על כתפיו 50 קילו, כל יום, כל היום, מתחנת הרכבת למוסך התעופה, שוב ושוב ושוב בלי לנוח אף לא לרגע!

'אז גיליתי עד כמה לא הערכתי נכון את כוחותיי!' - קרא הרבי לעבר האברך, 'אז הבנתי עד כמה איננו יכולים לאמוד את המסוגלות שלנו, עד כמה אנחנו יכולים. הנה, רק תקופה קצרה לפני כן לא יכולתי לשאת כמה ספרים כבדים, ועתה אני סוחב יום יום שקי מלט כבדי משקל מבלי לנוח אף לרגע, ומסתבר שאני יכול ומסוגל ועומד בזה בגבורה!'

"תכנית כזאת לא מתאימה לך. זה גדול עליך..."

כוח זה עלול לגרום לנו לפספס רגעים גדולים ונשגבים בחיינו בגלל סיבות "גמדיות". לדוגמה: תפילה בראש השנה או יום כיפור, רגעים מרוממים של פעם בשנה, שאפשר לפספס בגלל המזגן שחלש מדי, או הגבאי שארגן מקום לא נח מספיק... הרגעים הנעלים של ליל הסדר יכולים להיהרס, בגלל שאחי הקטן עשה מעשה שטותי ולכלך את המפה לידי... דברים פעוטים שכאלו יכולים לעיתים להרוס לנו את החוויה האדירה של היום.

לפעמים החיים מטשטשים את הרגשת הגדלות. ברבות הימים, שמענו כל מיני משפטים מעליבים, חוונו כשלונות, עד שהתחלנו להאמין שאין לנו יכולות גדולות, ואנחנו לא כל כך מיוחדים. אבל האמת לא השתנתה במאום! **כל אחד מאיתנו הוא ענק!**

כאן מתחילה עבודתנו, במה נבחר: ב"גמד" או ב"ענק"? מי ינצח במאבק האדיר המתרחש בתוך כל אדם - הגדלות או הקטנות?

היה מרתק? באורך הכא נלמד כיצד להוציא את רעיון 'גדלות האדם' מהכח אל הפועל, על ידי מושג הנקרא 'נְכֻדָּה'.

סיפור 1 | אפשר יותר!

מאת הרב אשר קובלסקי שליט"א

האברך ששהה בחדרו של הרבי, בעל ה'שפע חיים' מצאנו זי"ע, חש כי דבריו של הרבי מותירים בו רושם עז. הרבי הטיל עליו משימות נכבדות, והנחה אותו כיצד לרומם את הציבור בקרבו הוא חי, איך להשפיע על סביבתו לטובה, וכמובן גם להתקדם רוחנית בחיים שלו עצמו.

לקראת תום השיחה, נענה אותו אברך ואמר לרבי: 'אני מתחייב לעשות ככל אשר ציוונו הרבי. אעשה כל שביכולתי, אגייס את כל כוחותיי כדי להצליח במשימות שהתווה לי הרבי!'

'אף אתה' - הסביר לו הרבי, 'רגע לפני שאתה מתחייב לעשות כל שביכולתך, זכור נא שאתה לא יכול להעריך עד כמה אתה יכול, כמה כוחות חבויים בך. תמיד כשתרגיש שכלו כוחותיך, דע לך שאתה מסוגל עוד הרבה יותר!'

תובנה !

אנחנו יכולים ומסוגלים, הרבה יותר ממה שנראה לנו. יש לנו כוחות אדירים! כל שעלינו לעשות, הוא לקחת את הכוחות הללו ולהוציאם מן הכח אל הפועל.

סיפור 2 | הסירוב שהוציא את הכוחות לפועל

מתוך עלון 'חינוך לאור הפרשה' פרשת לך-לך:

המפתח ננעץ בחור המנועול, אליוי פתח את הדלת החורקת והניח את צרורותיו הבלים בפנית הסלון הקטן. בבית שרר שקט מעיק, השולחן הישן המט ליפול, והכיסאות השבורים שלצידו, העידו כאלף עדים על מצבו הכספי של בעליהם.

אלווי עבד למחייטו כשוליית סנדלה, והרוויח פרוטות מעטות שהספיקו לו בקושי רב למחייתו. העוני, קשיי המחיה והבדידות היו מנת חלקו מדי יום.

השנים עשו את שלהן ויום אחד נמאס לאלווי לחזור הביתה, לחיות את חייו המרים, העצובים והמשמימים. וחשב לעצמו: 'אין לי כלום בחיים, איש כמעט אינו מכיר אותי, אין לי בני משפחה וידידים. אף אחד לא חושב עליי, אבל יש אחד שכן אכפת לו ממני, המלך! אם המלך שולט על אנשי העיר, אף אני אחד מהם. ולכן, אבוא לפניו, אשטח את צרותיי ובטוחני כי המלך יעזור לי ככל יכולתו...'

המחשבות מילאו את לבו בתקווה והוא החליט ללבוש את בגדיו הטובים ביותר ולבוא לפני המלך.

עמד אלווי בכניסה לארמונו של המלך, מלא בביטחון שכאשר ישמע המלך על מצבו הקשה, יעזור לו ככל יכולתו. הוא פנה בצעדים מאוששים לעבר השער ונעצר על ידי השומרים: 'כן אדוני, מה הנך מבקש?!' 'באתי לפגוש את המלך!'

ענה אלווי בביטחון.

'האם נקבעה לך פגישה עם המלך?' תהו השומרים. 'לא נקבעה לי פגישה, אבל המלך הוא האדם היחיד שאכפת לו ממני ולכן אני בטוח שהוא רוצה לפגוש בי...! השיב אלווי.

'אינך יכול להיכנס' השיבו השומרים נחרצות.

'מדוע?' שאל אלווי בדמעות.

'מכיוון שלא נקבעה לך פגישה, וכי נראה לך שכל עובר אורח יוכל להיכנס פנימה? במקום לנסות להגיע אל המלך, לך וחפש אנשים אחרים שמצבך נוגע לליבם...! הסבירו לו השומרים.

פנה משם אלווי כשדמעותיו זולגות על לחיו, הוא שב אל ביתו בודד, עצוב ומדוכא. אך לפתע נזכר בשכניו וקרוביו הרחוקים, עמם לא דיבר שנים רבות. הוא החליט לחדש את קשרי הידידות, ביקר בביתם והתקבל בסבר פנים יפות.

הללו, כששמעו על מצבו הקשה. סידרו לו עבודה בה הרוויח סכום כסף יפה ומכובד, כך שאט אט החל אלווי לעמוד על רגליו. הוא עבר לדירה טובה יותר, הכיר עלמה חסודה ונאה, התחתן והקים את ביתו ושוב לא היה בודד כמקודם.

אבל עדיין למרות הכול, לא הייתה הפרוטה מצויה בכיסו של אלווי. הוא החליט לנסות את מזלו בשנית, ללכת לארמון המלך ולנסות לבקש את רחמיו. שהרי המלך, ממון רב יש בכיסו, ומדוע לא ייתן לו ברוחב ידו? כיון שכך, שם את פעמיו לארמון המלוכה וביקש להיכנס אל המלך.

'מה רצונך?' שאלוהו השומרים. 'באתי לבקש מהמלך, שיעזור לי בפרנסתי' השיב אלווי בביטחון. 'מדוע אינך עובד לפרנסתך?' תמהו, ואלווי הסביר: 'אני עובד ומשתכר, אבל עדיין אינני מתפרנס בכבוד...'

'אינך יכול להיכנס אל המלך', השיבו לו השומרים. 'תאר לעצמך איזה תור היה משתרר כאן, אילו כל מבקש עזרה היה נכנס אל המלך. לך וחפש לך מקצוע שממנו תוכל להתפרנס בכבוד...'

עזב אלווי את המקום, ופנה אל מרכז העיר. לפתע נזכר, שלאחד מידידי הטובים של אביו יש חנות תכשיטים במרכז העיר. הוא פנה אל החנות, ופגש את הידיד של אביו, ששמח לראותו. ביקש ממנו אלווי, שילמד אותו את מקצוע הצורפות.

כך למד אלווי את מקצוע הצורפות, והחל לקבל עבודות שונות. תוך כמה שנים

משחק | הגמד והענק

פתיחה:

הגמד והענק הוא משחק חברתי בינלאומי בן עשרות שנים, שמטרתו העיקרית היא גיבוש חברתי. המשחק מתאים לכל קבוצות גיל, ומקובל מאד בקבוצות סגורות כגון מקומות עבודה, בתי ספר, תנועות נוער ועוד.

הסבר כללי:

כל משתתף במשחק מקבל על עצמו שני תפקידים. תפקיד ה"גמד" ותפקיד ה"ענק". כל משתתף מקבל גם תפקיד 'ענק', וגם תפקיד 'גמד'. בעוד כל משתתף יודע של מי הוא 'גמד', כלומר מי ה'ענק' שלו, אבל הוא לא יודע של מי הוא 'ענק', כלומר מי ה'גמד' שלו!

בתפקיד ה"גמד", צריך המשתתף לשלוח ל"ענק" שלו פתקים של עידוד לשאיפה לנְדָלוּת, וכל זה באופן אנונימי. בתפקידו כ"ענק" מקבל המשתתף פתקים אלו משחקן אחר, מבלי לדעת מי הגמד ששלח לו את המתנה.

חומרים נדרשים:

- פתקים, מכשירי כתיבה.
- אפשר מתנות קטנות, ברוח 'גדלות האדם', כמו 'מחקה' ענק, טוש גדול ועבה, וכדומה.

הסבר מפורט בשלבים:

1. יצירת זוגות "גמד-ענק": המדריך יוצר זוגות, כאשר לכל משתתף משודך גם "גמד" וגם "ענק" בלי לגלות לחניכים מיהו הגמד שלהם.
2. כל משתתף במשחק מקבל בעצמו שני תפקידים: תפקיד ה"גמד" ותפקיד ה"ענק".
3. דוגמא: ראובן שמעון ולוי. ראובן הוא הענק של שמעון, ממילא שמעון הוא הגמד של ראובן. ראובן לא יודע שהוא הענק של שמעון. אבל שמעון כן יודע שהוא הגמד של ראובן. בנוסף, ראובן הוא גם הגמד של לוי, לוי לא יודע זאת... שמעון הוא גם הענק של לוי, לוי יודע את זה ושמעון לא...

הוא עבר למקום מרכזי, ורכש לו דירה מרווחת. פרנסתו הגיעה לו בשפע, וחיו השתנו לחלוטין.

ביום בהיר אחד, החליט אלווי להגיע אל ארמונו של המלך. הוא הגיע לשערי הארמון ואמר לשומרים שהוא חפץ לפגוש במלך.

'מדוע הנך חפץ לפגוש במלך, וכי הנך זקוק ממנו לדבר מה?!' שאלו השומרים. 'אינני זקוק לכלום' השיב אלווי. 'הנני חפץ רק לראות את פניו של המלך'.

התלבטו השומרים, ולאחר דין ודברים קצר ביניהם, החליטו לאפשר לו להיכנס פנימה, אל הארמון. לאחר המתנה ארוכה בארמון, הוכנס אלווי אל הטרקלין.

המלך ישב על כסאו, מוקף בשריו ויועציו. 'מה רצונך בני?' שאל המלך.

אלווי קד קידה עמוקה, ואמר: 'מלכי הנערץ, באתי לכאן היום בכדי לומר מילה אחת - 'תודה'!

'בתחילת דרכי חשבת, כי המלך באהבתו לאזרחי המדינה, יוכל לעזור לי להתפרנס. אך עד מהרה גיליתי שטעיתי. סורבתי להיכנס, וכך הלכתי לחפש עבודה בעצמי! אם המלך היה מקבל אותי, ומעניק לי נדבה, לא הייתי מגיע למיצוי היכולות העצמיות שלי לעולם! הכוחות הללו היו טמונים בתוכי, היה עליי רק להוציא אותם מהכוח אל הפועל. כיון שכך, באתי לומר 'תודה', מכיוון שרק בזכות אמונתי במלך, ודווקא בזכות שמנעו ממני להיכנס אליך מלכי הנערץ, מצאתי את הכוחות שהיו טמונים אי שם עמוק בתוכי, להגיע אל מה שהנני היום...'

! תובנה

בכל אחד מאתנו, טמונים כוחות אדירים, כל שעלינו לעשות זה ללכת לעצמנו, לגלות את הכוחות ולהוציא אותם מן הכוח אל הפועל.

אני "יחדיו'ניק" מכובד!

היום ניקח את "גדלות האדם", ונהפוך אותה למשהו מעשי, שמקדם אותנו בימים.

כיצד? על ידי החלק המשלים ל'גדלות האדם': הנכבדות.

נכבדות היא בעצם החלק החיובי של מידת הגאווה. האדם צריך להסתכל על עצמו ולהכיר במעלתו וחשיבותו הרמה, ובכך להימנע מלעשות דברים לא טובים הפוגעים במעמדו הרם, ולא מתאימים לחשיבותו העצמית.

כל אחד מאיתנו שירגיש מנכ"ל בנק, יתנהג בצורה מאופקת ומכובדת. ולמעשה, אנו חשובים ביותר, פי כמה ממנכ"ל בנק! (כמובן גם המנכ"ל חשוב בהיותו אדם...)

הבה נתכבד להפוך דף...

4. יש לרשום בצורה מסודרת לכל חניך מיהו הענק שלו.

5. יש לדאוג לכך ששני השחקנים המשודכים לשחקן מסוים, יהיו שונים, ולא חברים קרובים שאפשר יהיה לגלות אותם בקלות...

6. שלב שליחת המתנות: כעת כל משתתף, בכובעו כ"גמד", צריך לשלוח ל"ענק" שלו פתקים של עידוד לְגִדְלוֹת, באופן אנונימי, כיון שהענק לא יודע מיהו הגמד שלו...

הפתק אמור להביע גִדְלוֹת שה"ענק" באמת יכול להגיע לשם, לפי ראות עיניו של הגמד.

7. כל משתתף מקבל גם בכובעו כ"ענק", פתקי עידוד משחקן אחר, וזאת מבלי לדעת מי הגמד ששלח לו את המתנה.

8. שלב הגילוי: לאחר שכולם קיבלו פתקים, קרא לכולם לשבת במקומותיהם, והורה לחניך הראשון להקריא את הפתק שלו, או להראות את הפרח שלו וכדו'.

9. כעת החניך שכתב זאת, בכובעו כ"גמד", מגלה את עצמו, ואז הגמד והענק לוחצים ידיים, וחוזרים למקומותיהם.

10. כך יש לעבור על כולם, עד לאחרון הגמדים.

11. אם החניכים אהבו, אפשר לערוך סבב נוסף...

תובנה:

הבה נהיה ענקיים, נשאף לגדולות!

במשחק למדנו גם, שלפעמים החברים רואים את הגדלות שלנו טוב יותר מאיתנו. אז כשאומרים לי "אתה יכול! תנסה!" כדאי להקשיב...

שאלות לדיון

1. בכמה דברים לדעתכם האדם שונה מבהמה, למשל פרה?
2. האם 'גדלות האדם' היא בעצם גאוה?

תשובה

גדולתו של האדם על פני בעלי החיים, היא: **הדעת!**

האם אנו - בני האדם - מהירים יותר מברדלס? חזקים יותר מאריה? גבוהים יותר מג'ירף? אז למה אנו מגיעים לפיתוחים והישגים מדהימים, גרים בבתים ממוזגים, והם ממשיכים להתרוצץ בג'ונגל ולהילחם על מזונם?

כשיש לאדם דעת, והוא משתמש בה, הוא יודע להבחין בין טוב לרע, בין עיקר לטפל. הדעת מבדילה אותנו מן הבהמה, ומנחה אותנו שלא נאה להסתובב ברפת ללא בגדים, אלא מתאים לנו להתגורר בצורה מכובדת בתוך בית נקי.

הדעת שבנו, ממלאת אותנו בתחושה שאנו נכבדים, יש לנו חשיבות, ועלינו לנהוג לפיה. אנו מרגישים שלרוץ ברחוב ולצעוק בקול כדי להרוויח חתיכת לחם, זה מבוזה. הבהמה ממש לא מרגישה כך... הדעת, היא שמנחה אותנו להרגיש נכבדים. כי באמת, כך יצר אותנו הקב"ה.

וכך בכל דבר בחיים, כל דילמה והתלבטות, צריכה להתלוות עם אותה תחושה: "נכבדות". האם זה מתאים לבן מלך כמוני? האם מנהל בית הספר היה עושה את זה? על אחת כמה וכמה, שאנו יהודים, בניו של מלך מלכי המלכים, שיעד אותנו לתפקיד גדול וחשוב כאן בעולם.

הבה נקרא יחד את דבריו הבהירים של ראש ישיבת מיר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, בספרו "שיחות מוסר", מאמר "נכבדות":

"העבודה המוטלת על האדם היא להתעלות עד היותו נכבד וחשוב, ועל ידי כך הוא יישמר מן החטא. שכיון שהוא מכיר במעלתו וחשיבותו הגדולה, הרי הוא נמנע מלחטוא כדי שלא יירד ממדרגתו. ועוד - שרוב העבירות כרוכות בביזיון לעוברים. ואם תהא הרגשת נכבדותו וחשיבותו מושרשת בקרבו - יימנע מלעבור עבירה.

אלו הם הצדדים החיוביים שבגאוה, והם סיבת קיומה של מידה זאת בנפשנו, אבל מפני שהגאוה השלילית - דהיינו תחושת ההתנשאות על הזולת, היא כל כך רעה

והרסנית, נדרשת זהירות גדולה מאד והבחנה מדויקת לדעת מתי אכן מדובר בהכרת ערך עצמו לחיוב, ומתי מדובר בגאוה השלילית עליה נאמר "תִּנְעַבְתָּ ה' כָּל גְּבַה לֵב", אשר ממנה יש להתרחק לחלוטין".

נסין במטבח - דיאטת הנכבדות

תזונאית מצליחה מקנדה, פיתחה שיטת דיאטה מקורית, יעילה להפליא: שיטת 'הנסיך במטבח'.

הרעיון של השיטה נעוץ בכך, שבכל עת שנכנסים למטבח, יש לעטות לבוש מכובד ביותר, עניבה יוקרתית, או נעלי עור מבהיקות, או כובע צילינדר, משהו שיזכיר לאדם שבעצם הוא נסיך...

האם נסיך אוכל בעמידה? האם נסיך זולל בידיו מתוך הסיר? ודאי שלא, נסיך מתיישב לאכול בצורה מסודרת, על גבי שולחן נקי, עם סכין ומזלג...

הניסיון מוכיח, שעיקר ההשמנה נובעת לא ממה שאנו אוכלים בארוחות, אלא ממה שאנו אוכלים מחוץ לארוחות. כאשר אזכור תמיד שאני "נסיך במטבח", ואני אוכל רק בצורה מסודרת, אני בדרך הנכונה לתזונה מאוזנת ובריאה!

בעצם אפשר לקרוא לדיאטה הזו "דיאטת הנכבדות"...

ירא שמים בסתר כבגלוי

אנו נדרשים להיות יראי שמים בסתר, כמו בגלוי. כלומר, בגלוי - כאשר רואים אותנו - קל לנו יותר להיות הגונים וישרים, ולפעול נכון. כי המעמד חשוב לנו!

נוכל להגביר את המעמד שלנו לא רק בפני אחרים, אלא גם בפני עצמינו. המעמד העצמי, ינחה אותנו לפעול נכון.

ראש הממשלה למשל, לא יגנוב את ארנקה של עוזרת הבית שלו, לא מפני החשש כי ייתפס, אלא מפני כבודו ומעמדו בעיני עצמו.

אנחנו צריכים להגביר את ההכרה המכובדת שלנו על עצמנו, כלומר הערכה עצמית חיובית ומודעות עצמית גבוהה. אדם המכיר בערך עצמו ובעיניו שלו הוא חשוב, יחשוב פעמיים לפני התנהגות או מעשה שאינו ראוי, כי אותה פעולה קלוקלת מורידה אותו מדרגתו בעיני עצמו ובוזה הוא אינו רוצה.

מעכשיו נתחיל לשנון: אני שווה! אני חשוב! יש לי תפקיד ייחודי!

הבה נשריש בקרבנו את הנכבדות, ונתחיל לנהוג בהתאם.

סיפור 1 | העכבר שניח את החתול!

פעם אחת נקרא רבי יהונתן אייבשיץ לביתו של מושל המחוז, שביקשו לחוות דעתו בשאלה מה עדיף ממה: הטבע, או כושר יצירתו של האדם?

באותו מעמד היה גם הכומר המקומי, שהביע דעתו שמעשי אנוש עדיפים על יצירת הטבע. הוא גם הביא סימוכין לדבריו מהשולחן הניצב לפניו. הן בעבר לא היה זה אלא בול עץ חסר צורה ויופי, והנה בעזרת כשרונו של האדם ומלאכת כפיו הוא הפך להיות לשולחן מלכים, הדור ביופיו ומרשים בצורתו.

(מסתבר שאילו היה מתעורר דיון כזה בימינו ניתן היה להוסיף עוד כהנה וכהנה דוגמאות מתחום ההתפתחויות הטכנולוגיות המרשימות, מהמירוץ אל החלל, מערכות המחשבים המדהימות, הישגים היכולים להזין את גאוותו של האדם על כישורונו הברוכים, ועלולים לפתותו להאמין כי יכולתו היא בלתי מוגבלת).

לעומתו טען רבי יהונתן, שאמנם האדם מסוגל לפעול בטבע ולהגיע להישגים מרשימים, אולם אחרי ככלות הכל, בריאתו של הקב"ה בטבע היא העיקר, והיא אינה משתנה. גם על השולחן המהודר חלים הכללים החלים על העץ, שכן גם הוא עלול להינזק בשריפה. למרות כל כישורונו האדם, לא אחת הוא ניצב אין אונים מול איתני הטבע. כנאמר "אין עצה ואין תבונה נגד השם".

לאור חילוקי הדיעות הקוטביים שנתגלו, נתן המושל לשני הצדדים שהות של חודש ימים, כדי שכל אחד מהם ייערך כראוי, להוכיח ולשכנע בצידקת טיעונו.

רבי יהונתן חזר לתלמודו, והענין נשכח ממנו כליל. הרי חודש שלם לפניו, ה' כבר יעזור וישלח לו הוכחה ניצחת.

באחד הימים, בהיותו שקוע בסוגיה סבוכה, הופיע לפתע עכבר, וניתר אל תוך קופסת הטבק שעמדה פתוחה על השולחן. מיהר רבי יהונתן לסגור את המכסה, נעל את העכבר בתוכו, וכך נפטר מהמטרד. כמובן שרבי יונתן חשב לשחרר אחר כך את העכבר בחוצות. אלא, שאז בדיוק הגיעו לביתו שליחים מהמושל, להזכיר לו שעליו לבוא עימם לבית אדונו, ולהביא את הוכחתו הניצחת אל מול הכומר. סגר רבי יהונתן את הגמרא, לבש את מעילו, שם בכיס את קופסת הטבק ויצא לבית המושל.

מה יאמר? מה תהיה ההוכחה? ה' כבר יעזור.

כשהגיע לשם, הוכנס לטרקלין רחב ידיים בו נערכה סעודה מפוארת לנכבדי

השלטון, במהלכה היו אמורים הצדדים להציג את הוכחותיהם בפני כולם. לפתע הושלך הס באולם, בפתח ניצב מלצר לבוש בקפידא, כשהוא נושא מגש עמוס כוסות בדולח מלאות יין. הקהל שהתבונן ב"מלצר" זה החל להריע ממושכות, משום שהתברר שלא היה זה אלא חתול, שאולף להלך על רגליו האחוריות ולשמש כמלצר. הכומר בחר בדרך זו להוכיח את צדקת גישתו. כך הוכחה עליונות האדם על הטבע, ללא אומר ודברים נוספים. הנה מסוגל האדם לקחת בעל חי מהלך על ארבע ומחטט באשפתות, ולהפוך אותו למלצר נושא מגשים מפוארים!

מה ישיב רבי יונתן?

ללא אומר ודברים, שלף רבי יהונתן את קופסת הטבק מכיס מעילו, ושחרר מתוכה את העכברון הכלוא. בין רגע זיהה החתול את העכבר הנמלט, שביקש להציל את נפשו מפני אויבו בנפש - החתול - והחל לרוץ בבהלה מצד לצד. החתול - ה"מלצר" השליך "מידיו" את המגש, הכוסות התנפצו והיין נשפך לכל עבר, ויצא לדלוק אחר העכברון שנוא נפשו, כשהוא מדלג על פני השולחנות, מקלקל את הכיבוד ומותיר את האורחים נדהמים.

! תבונה

בהמות וחיות נשארם כמות שהם כל חייהם, וגם אם מצליחים במאמצים כבירים לאלף אותם, אין זה אלא 'אילוף זמני' אך המהות נשארת אותו דבר. מה שאין כן אדם, מהותו היא דעת, ועל ידי הדעת הוא יכול לשאוף ולהשתפר עוד ועוד כל חייו.

סיפור 2 | תפוסת בלם סיביר

מגיד המישרים הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל סיפר מעשה נפלא, לו היה עד ראייה, בשנות גלותו כעובד כפיה בסיביר הקפואה.

עבודות פרך השוברות את גופו של האדם, היו מנת חלקם של אסירי סיביר במשך כל שעות היום. לאחר יום עבודה מפרך, היו רבי יעקב וחבריו מגיעים לצריף האסירים, ונזרקים מעייפות ובריסקו עצמות לעבר המיטה, למשך השלוש-ארבע שעות שניתנו להם לשינה בכל לילה.

מספר הרב גלינסקי, שהוא היה כמעט היחיד שבקושי היה נרדם, כי את הזמן

הקפואה, בעבודות פרך שוברות גוף ונפש, כשלא נשאר לאדם מעט צל של צלם אנוש - מטבעו הוא נוטה לייאוש מוחלט, ומתחיל להרגיש חסר כל ערך... אבל אם אדם אוזר עוז ברוחו, ומזכיר לעצמו כל הזמן כי הוא אדם ערכי ושווה, הוא חשוב ביותר! אזי הוא לא יישבר ולא יתייאש.

זה סוד הנכבדות! להחזיק מעמד מול היצר הרע, לזכור את חשיבותנו העצומה בכל מצב.

סיפור 3 | סוד ההצלחה והתעלה

היה זה בשנת תשכ"ה, בעת שמרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל כבר נודע כגדול בתורה בקנה מידה עולמי, כדיין ופוסק וכדמות מופת. עם תלמידי החכמים הדבקים בו ומתאבקים בעפר רגליו, נמנה הגה"צ רבי שמואל טויסיג זצ"ל, שלא פעם היה בא לביתו לשמוע עצה ותושיה, דברי תורה וחיידושים מאירי עיניים.

זמן קצר אחר נישואיו של רבי שמואל, החליט להיכנס לרב אלישיב ולשאול את השאלה המרכזית ביותר בחיים. הוא פנה לענק התורה, וביקש עצה לגדול בתורה... הרב אלישיב התכופף לאוזנו של הרב טויסיג ולחש כממתיק סוד: "רוצה עצה לגדול בתורה?"

הרב טויסיג האזין בקשב. גדול הדור מגלה את סוד הצמיחה בתורה, ומי לא יאזין לכל מילה בקשב רב...

הרב אמר: "כדי להצליח לגדול בתורה ולעסוק בה בהתמדה, עליך לחשוב כאילו נבחרת להיות רב בקהילה מכובדת, וכיוון שאינך כשיר עדיין - קיבלת שנתיים להתכונן לתפקיד החשוב. איך תנצל את השנתיים האלה?", שאל בחיוך...

הרב אלישיב לא המשיך, כי כל מילה נוספת מיותרת. כשהשאיפה ברורה, כשהרצון מקבל פנים, ציור ותמונה מוחשית - ההתמדה בתורה כבר נראית אחרת לגמרי. כי גם יהודי שלומד - לימודו מקבל פנים איכותיות ורציניות הרבה יותר אם יש לו יעד מוגדר, אם הוא שואף להגיע לפסגה...

ואכן, רבי שמואל קיבל את העצה והחל לעסוק בתורה בהתמדה עצומה, נאמן לשאיפה הכמוסה שגילה הרב אלישיב... וב"ה צמח וגדל בתורה...

המועט הזה ניצל לקצת לימוד תורה ואף לתפילות, יען כי היה זה הזמן היחיד שהייתה לו אפשרות לדבר עם הקב"ה בתוך החושך הנורא.

דבר מוזר התגלה לו במהלך הלילות בצריף האסירים: במשך כל לילה, לאחר שכל האסירים עלו על יצועם תשושים וחסרי כוח, קם לו בזריזות אסיר אחד שהיה ממוצא צרפתי, הוא היה בודק שכולם ישנים, ואז קופץ ומוציא מתחת מזונו שק קטן, פותח אותו, מוציא מתוכו מדים של גנרל צרפתי, לובש אותם ומתחיל להצדיע ולעשות תנועות של גנרל בצבא...

הרב גלינסקי חשב בתחילה כי דעתו של אותו אסיר השתבשה עליו, מקושי העבודה וההשפלות שהיו מנת חלקם של יושבי המחנה. אבל מלבד מנהג זה, התנהג אותו אסיר בצורה מושכלת ונורמלית לגמרי! הוא אפילו התנהג בצורה יותר נאה ומכובדת משאר האסירים, היה מדבר יותר בנחת מאוירת הדיבור הגס, אז מה קורה לו?

הרב גלינסקי הסתקרן, והחליט שהוא חייב לברר את העניין, ויהי מה. לילה אחד, כשאותו צרפתי קם כמנהגו הקבוע, הפתיעו הרב גלינסקי ושאלו: "מה מעשיך? אני עוקב אחריך כל לילה, ואני חייב לדעת את סיבת מעשיך המוזרים!"

האסיר הצרפתי הופתע מאוד, הוא ביקש מהרב גלינסקי להיות בשקט לבל יתעוררו שאר יושני הצריף, הוריד מיד את מדי הגנרל, הכניסם לשק מתחת למזרון, התיישב והתחיל בסיפורו:

"דע לך, שאני הייתי גנרל גדול בצבא הצרפתי, ואז התחילה המלחמה עם רוסיה ולקחו אותי בשבי. הנך הוא ומרגיש כיצד הרוסים מנסים בכל האפשרויות להתעלל בנו, להשפילנו עד עפר, כדי שלא תהיה לנו זהות ואישיות כלל! מגנרל בצבא הצרפתי הפכתי להיות מנקה שירותים במחנה האסירים בסיביר... הרגשתי כי אני מאבד מצלם האנוש שיש בי, והחלטתי שלא! לא אתן לעצמי זאת! ולכך אני קם כל לילה, פושט את בגדי האסיר ולובש את מדי הגנרל שלי. כך אני מזכיר לעצמי כל לילה, כי אני גנרל בכיר בצבא! עוד יבוא היום והעם שלי ינצח, ואני אחזור לביתי לעמי ומשפחתי, כגנרל, ולא כשפל שבאדם".

תובנה

את זה שמע הרב גלינסקי מגנרל גוי, והוא למד מזה מוסר השכל נפלא! כי בסיביר

הפעלה | הצגת נְכָדוּת

משפט פתיחה:

המשחק ילמד אותנו - בהנאה ובצחוק - על הנְכָדוּת של כל אדם, כמה הוא 'איש גדול ומכובד' ששואף לגדלות, ולא מתעסק בקטנות.

הסבר כללי:

כל קבוצה מכינה הצגה על נושא הנְכָדוּת.

חומרים נדרשים:

אין.

הסבר מפורט בשלבים:

1. חברי הקבוצה מתחלקים לקבוצות קטנות של 3-4 חניכים.
2. חניכים, יהיו שופטים. אל דאגה, גם השופטים יהיו שחקנים בסבב הבא...
3. על כל קבוצה להציג סיפור קצר, שקשור לנושא 'גדלות האדם' ו'נכבדות'.
4. רעיונות:
 - הצגת גדול הדור נכנס לאירוע 'הקבלת פני רבו'...
 - הצגה על מלך - אפשר את שלמה המלך ומשפט שלמה...
 - הצגה על ראש העיר - חלוקת פרס למצטיין העיר ב...
 - אפשר גם על מנהל בית הספר, רכז הקבוצה, אבל בתנאי אחד - בלי לפגוע באיש.
5. לאחר מכן המדריך והשופטים יושבים ל'מושב בית דין', ומחליטים איזו הצגה העבירה את המסר בצורה הכי טובה. היא הקבוצה המנצחת!
6. כך חוזרים שוב בעוד סבב הצגות, עם קבוצות חדשות. ואח"כ עוד סבב, עד שמרגישים מיצוי...
7. **שלב סיכום:** כל אחד בוחר לעצמו את תפקיד הנכבדות האישי שלו. הוא צריך לחשוב איזה תפקיד הכי מעורר בו התפעמות ותחושת גדלות. האם תפקיד

תובנה !

זהו שכלול של רעיון הנכבדות. ככל שנלביש לעצמינו תפקיד נכבד ומחייב, נגלה שאנחנו מסוגלים הרבה יותר...

'היום הרת עולם' העולם שנברא בשבילי!

המשנה מלמדת אותנו (סנהדרין פרק ד, משנה ה):
'חייב כל אדם לומר - בשבילי נברא העולם!'

כל אחד צריך להכיר בערך עצמו וחשיבותו בעולם. להבין שיש לו תפקיד מיוחד במינו, תפקיד שאף אחד אחר לא יכול למלא חוץ ממנו. וכל העולם כולו היה נברא, גם אם הוא היה האדם היחיד בעולם. אז נכון שיש עוד כמה שהעולם נברא בשבילם, אבל זה לא מוריד מהאחריות המוטלת עלי ומחשיבות התפקיד שלי!

על ההרגשה המיוחדת של "אני והעולם", במערך שלפנינו.

רב? ראש ישיבה? או אולי ראש עיר? נהג אמבולנס? חקלאי שומר שמיטה? אין לבחור תפקיד שכבר 'נתפס'.

8. לסיום, נערוך את רשימת תפקידי הנכבדות של החניכים שלנו, ונתלה לתזכורת!

שאלות לדיון

1. מה הקשר בין בריאת העולם בראש השנה, ל'גדלות האדם'?
2. את מי הכי צריך לאהוב בעולם? את החברים? המשפחה? אולי מישהו אחר?...
3. איזה עוד ציווי רמוז בפסוק 'ואהבת לרעך כמוך', מלבד הציווי לאהוב את הזולת?

תשובה

בשבילי נברא העולם:

המשנה מלמדת אותנו (סנהדרין פרק ד, משנה ה): 'חייב כל אדם לומר - בשבילי נברא העולם!' כל העולם שנברא בששת ימי בראשית, בראש השנה לפני ה' אלפים תשפ"א שנים, קיים אך ורק בשבילי, אני פלוני בן פלוני הקטן.

כלומה הקב"ה ברא גם עבורי את כל העולם כולו על כל חלקיו. גם אם הייתי היצור היחיד כאן, רק בשבילי היה בורא הקב"ה ה-כ-ל.

הבעל שם טוב היה אומר: "כל יהודי חביב אצל הקדוש ברוך הוא הרבה יותר מחביבותו של בן יחיד שנולד להורים לעת זקנתם!" נתאר לעצמנו: הורים מבוגרים, שאחרי עשרות שנות עקרות זכו לפרי בטן. האם ניתן לשער את גודל האהבה שלהם לבנם יחידם? בורא העולם אוהב כל אחד מאיתנו הרבה יותר מכך!

ככל שנפנים את העיקרון הזה, ניקח יותר אחריות על ביצוע התפקידים שלנו בעולם, ולא נמהר להתייאש מול קשיים ולהישבר עקב כשלונות. הרי כל העולם מצפה להצלחה שלי! כל העולם תלוי בהתקדמות שלי!

העולם שנברא בראש השנה - "היום הרת עולם", העולם שעומד כולו עכשיו לדיון, העולם הזה נברא בשבילי!

עוד מלמדים אותנו חז"ל (קידושין דף מ, כלשון הרמב"ם תשובה ג, ד): "צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, חטא חטא אחד הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה, עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה... ומפני ענין זה נהגו כל בית ישראל להרבות בצדקה

ובמעשים טובים ולעסוק במצות מראש השנה ועד יום הכפורים יתר מכל השנה". התשובה שלי בחודש אלול, תכריע את כל העולם לטובה, שהרי - כל העולם נברא בשבילי!

אני לבד יכול להציל את כל העולם!

ואהבת לעצמך:

כידוע, התורה מצווה אותנו "ואהבת לרעך - כמוך (ויקרא יט, יח)", עלינו לאהוב את חברינו, לעזור ולהעניק לו, כשם שאנו אוהבים את עצמינו ודואגים לצרכינו.

אם נתבונן היטב בציווי הידוע הזה, נוכל להבחין כי אדם אמור קודם כל לאהוב את עצמו, לדאוג לעצמו, וכתוספת לכך מצוה אותו התורה שיאהב גם את חבריו וידאג גם לו. שהרי אם לא יהיה "כמוך", לא יהיה "לרעך כמוך".

נשמע אגואיסטי? הבה נעמיק את התבוננותנו במקורות:

רבי עקיבא, מגדולי התנאים והמפורסמים שבהם, היה אומר: "ואהבת לרעך כמוך, זהו כלל גדול בתורה" (ירושלמי נדרים ט, ד). מה זאת אומרת? רבי עקיבא העמיד את הציווי של 'ואהבת לרעך' כדבר מרכזי בתורה, ראש וראשון לכל המצוות והדינים האחרים.

מצד שני, יש אימרה מעניינת מאוד של רבי עקיבא בגמרא (בבא מציעא סב, א): "שנים שהיו מהלכין בדרך וביד אחד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם ממים, ואם שותה אחד מהן מגיע לישוב", מה עושים? בעל המים לא יכול להחיות את עצמו ולהציל גם את חברו. או שהוא מציל את עצמו ומפקיר את חברו למוות, או שהוא מציל את חברו אך מאבד את חייו. לא ניתן להציל את שניהם! במה צריך האדם לבחור? אומרת הגמרא בהמשך הסוגיא: "בא רבי עקיבא ולימד, 'וחי אחיך עמך (ויקרא כה לו)' - חייך קודמים לחיי חברך!" בעל המים ישתה אותם, יציל את עצמו, ולא יפקיר את חייו למען חברו.

היתכן?!

אותו רבי עקיבא שמלמד אותנו כי הציווי 'ואהבת לרעך כמוך' הוא עיקר התורה, הוא זה שפוסק לנו כי על אדם להעדיף את עצמו - 'חייך קודמים?' האם זו לא אנוכיות? ואיך זה מסתדר עם 'ואהבת לרעך'?

אך התשובה צפה ועולה מאליה: חיי עצמי חשובים יותר מחיי חברי. ובוזה תלוי 'ואהבת לרעך כמוך'. כי אם אדם לא יאהב ויעריך את עצמו, אלא יקדיש את כל כולו אך ורק למען הזולת, הוא עלול למחוק את אישיותו ולזלזל בכוחותיו וביכולותיו, מה

ככל שהרהר בעל האכסניא בדבר, לא הצליח להבין את פשר הדבא. מה גורם להבדל הגדול בין מצב הרוח של שני האומללים הללו?

ככל שחקר ודרש, לא הצליח לגלות את הסוד. אולם לאחר שנה תמימה, התגלה הסוד לעין כל:

בוקר קריר אחד פשטה המשטרה על העיר. השוטרים הסתובבו עם מפות מדויקות, וניגשו אל כמה בתים מסוימים. הם מצאו אי אלו חומרים אסורים שהוחבאו, תפסו את מעלימי המיסים, ואף עצרו כמה מבצעי פשעים שבמשך שנים ארוכות הצליחו להימלט מאימת הדין. כולם הוכו בהלם: איך קיבלו השוטרים מידע מדויק כל כך? מי עשה עבודת מודיעין מפורטת בלי ששמו לב אליו?

בדיוק באותו יום, נעלם אחד הקבצנים מן העיר... היה זה הקבצן ה'שמח', שלא היה אחר מאשר שוטר סמוי שעשה את עבודתו במשך שנה תמימה (הנדבות שאסף, הועברו על ידו כמובן למטרות צדקה). עכשיו הבין בעל האכסניא את פשר ההבדל בין שני הקבצנים: אחד מכיר בערך עצמו, יודע שהוא נמצא כאן בשליחות חשובה והוא יקבל שכר רב על מעשיו. בודאי שהוא היה שרוי בשמחה! רעהו לעומתו, באמת מצוי במצב ביש ובחוסר ביטחון תזונתי, לכן הוא היה ונשאר עצוב...

! תובנה:

אדם שזוכר את השליחות החשובה שהטיל עליו בוראו, ומכיר את המעלות והכישרונות שטבע בו הקב"ה, יוכל לאהוב את עצמו גם כאשר נראה שהוא נכשל בלימודים ובחברה. הוא הרי כאן בשליחות, עם מטרה! ממש כמו אותו קבצן סמוי, שמצבו העלוב לא מפריע לו, כי הוא יודע את האמת... ומי שיאהב את עצמו, ויבין את חשיבותו האמיתית הפנימית, כבר יוכל לצאת ממצבו, לאהוב את חבריו ולהצליח בכל תחום...

סיפור 2 | הכובע שלא היה...

מספרים על אברך שלמד באחד הכוללים בבני ברק. הוא לא היה גאון מופלג,

שעלול להוביל להידרדרות ולכישלון בכל תחום. כדי להיות אדם בעל ביטחון עצמי, להצליח לעמוד בהחלטות, לאהוב אחרים ולסייע להם עם חיוך, אדם צריך להיות מלא שמחה פנימית! לדעת את ערכו ולהעריך את יכולותיו! ולסלוח לעצמו גם כאשר הוא טועה ונכשל בדרך.

אדם שמעריך את עצמו ומכיר בערכו, מקרין לעבר כל סביבתו שמחה ואהבה. אדם שאהב את עצמו ואינו שוקע בייאוש ובהאשמה עצמית, יכול להיות "נוח לשמים ונוח לבריות", לעזור לאחרים בשמחה ובהנאה. הוא לא ימחק את אישיותו למען החברה, ולא ישכח את ערכו העצמי בבואו לקשור קשרי חברות ולהתחבב על חבריו.

כמובן, שזה ממש לא תירוץ להתגאות ולהתנשא על אחרים. בל נשכח, כי גם חברינו הוא בנו של מלך, וגם מעלתו גדולה למאוד... כמו כן, ברור כי אם המוותר מעצמו ומעדיף את חברו על פניו, לא מתוך ביטול ה'עצמי' אלא מתוך רצון אמיתי לעזור ולוותר לחבר, הרי זה מעשה נאצל ביותר...

אז איך רוכשים 'אהבה עצמית'? להתבונן מדי פעם במעלות ובכישרונות שניחנת בהם, להבין את יכולותי המיוחדות, להכיר בהצלחותיי וכך לאהוב את עצמי.

סיפור 1 | הצני שהתפס

שני אנשים מסכנים היו בעיר, לבושיהם בלויי סחבות והם מקבצים נדבות כדי מחייתם. מדי ערב היו נכנסים לאכסניא, ישנו בפינה המלוכלכת ליד תנור הפחם, אכלו את שיירי הסעודה ושתו מים עכורים מתחתית החבית. הם היו משלמים לבעל האכסניא אי אלו פרוטות בעד המזון והלינה, ויוצאים ליום נוסף של קיבוץ נדבות ברחבי העיר.

אט אט התרגל בעל האכסניא להבחין בהבדל גדול ומשמעותי בין שתי הדמויות: אחד מהם שידר מבע מלא עצב, לא העלה על פניו כל חיוך, ממש כפי שמצופה מאיש מסכן שכזה. אולם רעהו חיך לכל עבה, בירך בשמחה את בעל האכסניא ומשתתף, הלך לישון בחיך והיה נראה ממש שמח.

כשעקב בעל האכסניא מקרוב, גילה עובדה נוספת: הקבצן ה'שמח' מצליח לאסוף סכומי כסף גדולים הרבה יותר מחבירו ה'עצוב'. כנראה, אנשים נהנים לתת לאדם שמחייך ומברך אותם בלבביות.

הכל היה מבפנים. התחושה הפנימית הטובה שלו, היא זו שהקרינה סביב וגרמה לכולם לכבד ולחבב אותו. כי כשאתה מסתובב עם מצב רוח 'דפוק', אף אחד לא נהנה לשהות במחיצתך. אבל כשאתה מרגיש טוב ושמח, כולם 'נדבקים' אליך...

! תובנה:

לא הכובע עושה את השינוי, אלא מי שלובש את הכובע...

ביטחוננו לא מורכב מהמראה החיצוני שלנו, אלא כאשר אנו שלמים עם עצמינו, ובוטחים בה', מוקרן הביטחון סביבנו, ובכל אשר נלך העולם יקבל אותנו וברכת ה' תלווה אותנו.

אך גם נטול כישרונות לא היה. עם זאת טרחו כל הזמן חבריו להוכיח לו את עליונותם, חריפותם ובקיאותם. הוא היה מחוץ למעגל החברתי שלהם, וזה לא כל כך נעים לו.

יום אחד, ארע המקרה ששינה את חייו. בהפסקת הצהריים יצא למסעדה הסמוכה לקנות לעצמו כריך. בדרך חלף על פני חנות לממכר כובעים. הוא נעמד ליד חלון הראווה והסתכל. כובע אחד משך את תשומת ליבו. היה זה כובע שחור מבד לבד משובח. הוא לא היה גבוה מידי ולא שטוח מידי, לא רחב ולא צר, אך היה בו איזה הדר שקט ואצילי, עד שהוא לא יכל לגרוע את עיניו.

הוא לא היה בזבזן, ולא נהג לערוך קניות מבלי להתייעץ עם אשתו, אך הפעם הרגיש שהוא חייב לרכוש את הכובע, למרות מחירו הגבוה. כדי לאזן את ההוצאה, החליט לוותר על הכריך. הוא נכנס לחנות ומדד את הכובע שתאם בדיוק את מידותיו.

האברך שילם, ויצא מהחנות כשהכובע הנחשק על ראשו.

בחוץ, הוא הופתע מתגובת הסביבה למראה החדש שהכובע שיווה לו. כשהתקרב לשפת הכביש, מכונית עצרה ואפשרה לו באדיבות לחצות ברוגע. כששב לכולל, שאלוהו חבריו לאן נעלם לזמן ממושך, כאילו הבחינו בו לראשונה...

הם גם שיתפו אותו בתלמודם, ושאלו לדעתו. הוא ממש הרגיש בשינוי שהכובע חולל בחייו.

בבית, אשתו קיבלה אותו בחיוך, והתעניינה בחום ביום שעבר עליו. הילדים שמחו וצהלו לקראתו, והודו לו על שחזר הביתה.

בהמשך הערב, הוא ניגש למראה כדי ליהנות מהכובע החדש שלו... אך כאן ציפתה לו אכזבה מרה - הכובע לא היה על ראשו!

מופתע והמום הוא ניסה לשחזר היכן יכול היה לאבד את הכובע? אחרי ששחזר את כל תנועותיו באותו היום, הגיע למסקנה כי הסיר את הכובע רק בקופה, כאשר שילם עבורו, ומן הסתם לא החזירו אל ראשו...

בציפייה דרוכה חיכה ליום המחרת... למחרת הוא חזר בלבב הולם אל החנות, ואכן הכובע ציפה לו אצל מנהל החנות. הוא הציג את הקבלה על התשלום, וקיבל תמורתה את הכובע. הפעם הוא מיהר לחבוש אותו...

אז מה באמת קרה כאן? מה הוביל לשינוי בהתייחסות הסביבה אליו?

הפעלה | לכל אחד יש תפקיד

משפט פתיחה:

משחק חוץ מרתק המראה איך כל אחד ואחד חשוב, במקומו המדוייק שנועד לו משמים.

הסבר כללי:

חידות גפרורים קלות. במקום גפרורים משתמשים בחפצים גדולים מזדמנים.

הסבר מפורט בשלבים:

1. לצורך המחשת החידה בגדול, נחפש קרשים ומקלות, או כל דבר ארוך, באמצעותם נוכל להמחיש את החידה בגדול על הקרקע. אפשר מקלות מטאטא, ענפים ארוכים וכדומה.
2. לאחר שאספנו כ 20 קרשים, נשב בחצי גורן סביב המדריך.
3. לפניכם 6 חידות גפרורים, שהם תרגילי חשבון שאינם נכונים. אם נזיז גפרור (עץ) אחד ממקום למקום, התוצאה תשתנה ותהיה נכונה. איזה גפרור צריך להזיז?
4. כל חידה תומחש על ידי המדריך - ע"י הנחת המקלות.
5. מי שידע תשובה שיצביע. הרכו יבקש מאחד החניכים שיגיד את התשובה, ויראה אותה על ידי הזזת הקרשים.

תובנה:

שימו לב - גפרורו אחד קטן, הפך את התוצאה לגמרי! כך יכול ילד אחד לשנות את כל הכיתה לטובה! זהו כוחו העצום של היחיד. כל אחד מאיתנו, ממלא תפקיד מיוחד בעולם, ובלעדיו העולם חסר! אם אחד יזוז ממקומו, הכל יכול להשתנות... הבה נתקדם למימוש העצמי שלנו!

פתרון החידות - למדריך:

1. לוקחים מהספרה 8 הימנית את הגפרור השוכב באמצע, ושמים אותו בספרה 0 שהופכת ל-8.
2. לוקחים מהספרה 8 את הגפרור העומד העליון, ה-8 נהפך כעת ל-6, שמים את הגפרור שלקחנו בספרה 5 למטה בימין, ה-5 נהפך כעת ל-6.
3. הופכים את הספרה 3 ל-5, ע"י הזזת הגפרור העומד העליון, לצד שמאל.
4. לוקחים מהספרה 8 את הגפרור השוכב האמצעי, כך הופכים את ה-8 ל-0, שמים את הגפרור בספרה 11, שנהפכת ל 17.
5. לוקחים מהספרה 3 את הגפרור העומד התחתון ומזיזים לצד שמאל, הספרה נהפכת ל-2.
6. מזיזים בספרה 3 את הגפרור העומד התחתון מצד ימין לצד שמאל, והופכים אותה ל-2.

$$18 + 8 = 10$$

$$15 + 0 = 18$$

$$13 + 0 = 15$$

$$11 + 8 = 17$$

$$13 + 0 = 12$$

$$10 + 10 = 30$$

קבלה טובה צעד קטן לאדם - צעד גדול לחיים

חודש אלול הוא זמן של קבלה לעתיד, ושינוי לטובה.

מה כדאי לנו לקבל על עצמינו?

בואו נמריא רגע ליקום אחר, ורוד, נוצץ. יקום בו כל אדם היה מוציא מן הכח אל הפועל את רצונותיו ומאוייו. אנשים בו לומדים יותר, מתפללים יותר, גומלים חסדים, משכימים קום וממלאים את סדר יומם בפעולות חיוביות, מחייכים יותר ומאשרים יותר.

כעת נתעורר מהחלום, ונבין שזה לא חלום שווא! כל אחד יכול! והאמת? זה לא רחוק בכלל!

אם כל אחד מאיתנו היה מיישם "רק" עשרה אחוז משאיפותיו ורצונותיו - העולם היה עולם נקי וחייכן, אנשים היו איכותיים יותר, ערכיים יותר, נפלאים יותר. זה היה משפר לנו בבת אחת את איכות החיים, ומשנה אותם לבלי הכר!

אז למה זה באמת לא קורה? למה לא כל אחד מאיתנו מיישם את שאיפותיו? למה אנשים - צעירים כמבוגרים, ילדים כנערים, מגיל בחרות ועד גיל זקנה, לא מצליחים להגשים את רצונותיהם?!

התשובה היא פשוטה: כי זה נראה להם פרוייקט, משימת ענק, רעיון כבד. הם חשים שהסיכוי להצליח קטן, ולכן מתייאשים לפני הצעד הראשון.

והאמת - כל אדם שיש לו רצון, שאיפה, חזון או תוכנית - יכול להתחיל. צעד אחד, קטן, אבל דרמטי. להתחיל, לפעול, לעשות משהו. לא לחשוב שסיכויי ההצלחה נמוכים, לא לפחד אם זה ייכשל. פשוט לקפוץ למים, לנסות, לעשות צעד אחד!

להתחיל, לפעול, לעשות משהו. לא לחשוב שסיכויי ההצלחה נמוכים, לא לפחד אם זה ייכשל. פשוט לקפוץ למים, לנסות, לעשות צעד אחד!
אם האתגר הוא לכוון יותר בתפילה - אפשר להתחיל בכמה קטעים, אם האתגר הוא לכבד הורים יותר טוב, נתחיל להקפיד על כוס תה כל ערב...
לכן קבלה אחת טובה שתהיה התחלה ראויה, תוכל לשנות לנו את כל השנה לטובה!

לקבל רק קבלה קטנה

כתב בספר מכתב מאליהו (ח"א עמוד רמג): "והנה המקבל על עצמו קבלות בתשובתו, צריך להזהר מאד שתהיינה לפי מדרגתו, כי אם יקפוץ למעלה ממדרגתו יפול חס ושלוש ותבטל תשובתו לגמרי. ואם גם התעוררותו ושאיפתו לתשובה וחרטתו על חטאיו צריכים להיות קיצונים בתכלית, מכל מקום אחר כך אדרבא, הוא צריך לכפות את עצמו שלא יקבל עליו יותר מדאי בבת אחת, למען שיכול חיזוקו להתקיים..."

מובא בספר 'דורש טוב' (חודש אלול, מתוך דברי הגרי"מ שושן) שרבי שלום שבדרון זצוק"ל היה מספר:

בערב יום הכיפורים דפק על דלת חדרו של משגיח ישיבת חברון, רבי לייב חסמן זצ"ל, ובפיו שאלה: איזו קבלה עליו לקבל על עצמו לקראת 'כל נדרי'?

אמר לו ר' לייב: "ר' שלום, אני אחשוב בשקט ואתה תחשוב בשקט, וכל אחד מאתנו יחשוב מה הוא יכול לקבל על עצמו בלי לספר לשני".

לאחר כמה דקות של מחשבה אמר לו ר' שלום: "החלטתי כבר מה לקבל על עצמי".

השיב לו ר' לייב: "אם כן, מה שחשבת לקבל על עצמך תקבל רק מחצית מזה ודי בכך" □

אמר על כך הגר"ש שבדרון: **על האדם לקבל על עצמו דבר קטן, משהו מזערי, אבל קבלה אמיתית שלא יזוז ממנה ויהי מה, מעין 'ייהרג ואל יעבור'.**

לא ליפול ל'קבלות ענקיות', שבסוף גורמות להתייאש ולא לקיים כלום. נתחיל בשלב הראשוני, וכך נקבל עוד ועוד כוחות אדירים ונצליח בסוף בהכל!

שאלות לדיון

1. איזו קבלה כדאי לקבל לקראת ימים הנוראים? גדולה? ענקית?
2. האם כל אחד יכול לממש את כל שאיפותיו? - זה לא מוגזם מידי? הרי אין לנו את כל הכח שיש בעולם?

תשובה

עשה נכל יכולתך - והקב"ה יעזורך

כשאנו עומדים מול אתגר גדול, קושי רציני, פרוייקט ענק ומתמשך, באופן טבעי אנו באמת מתקשים לעשות את הצעד הראשון. זה גם הגיוני - הלא כל בר דעת מבין כי הצעדים שיבואו אחר כך הם למעלה מכוחותינו, אז למה לנו להתחיל בכלל?!

דוגמה: אנו רוצים לסיים את הש"ס. לימוד הדף הראשון, זו משימה אפשרית בהחלט. סיום מסכת ברכות, גם זה יתכן עם מאמץ מתאים. אבל איך נספיק ללמוד יותר מאלפיים דפים ולסיים את הש"ס כולו? וכי זה הגיוני?

איך מתגברים על זה? בעל ה'חובת הלבבות' מגלה, כי הכוחות שיש לאדם לפני הצעד הראשון - אינם דומים לכוחות שיעניקו לו משמים לאחר ביצוע הצעד הראשון. כלומר: אם יש לאדם כוחות מועטים, המספיקים רק לעשות את הצעד הראשון, הרי שרגע אחריו - יקבל כוחות למעלה מדרך הטבע, כדי להשלים את המשימה ולהגיע ליעד!

וכלשונו, בשער 'חשבון הנפש': **"כאשר האדם עושה מה שביכולתו - משיג אחר כך כוחות למעלה מדרך הטבע!"**

הרי זה לא יאומן: כולנו יכולים לזכות בכוחות נפלאים, חזקים ועוצמתיים, למעלה מדרך הטבע. אלא שרק אחרי שנשתמש בכוחות שיש לנו עכשיו, רק אז יוענקו לנו כוחות חדשים - ברגע שנעבור את מפתן ההתחלה!

ה'חזון איש' אמר פעם: **כל דרך ארוכה מתחילה מצעד אחד קטן.** אם האדם לא צועד את הצעד הזה, לעולם הוא לא יגיע ליעדו.

כל אדם שיש לו רצון, שאיפה, חזון או תוכנית - יכול להתחיל. צעד אחד, קטן, אבל דרמטי.

סיפור 1 | גם "התחלה קטנה" היא התחלה!

מאת הרב אשר קובלסקי שליט"א:

מונסי שבארצות הברית, ליל ב' של סליחות, 3:10 לפנות בוקר. ר' פנחס השכים לקום כבר בשעה זו, ביקש לשים את פעמיו לאמירת הסליחות בבית המדרש של רבו, הרה"ק רבי חיים זאנוויל מריבניץ ז"ע, שנודע כצדיק נשגב בקדושתו. ידוע ידע כי הרבי מקפיד לומר תיקון חצות בשעת חצות במשך שעות ארוכות, ומיד אחריהן הוא פותח באמירת הסליחות, בתנאי שיש מניין. ולא תמיד היה בשעת לילה כה מאוחרת... לפיכך, בדרכו לבית המדרש, עבר ר' פנחס דרך בית כנסת מקומי, חיפש אולי יש עוד מישהו שיכול להצטרף.

מיד בכניסתו, הבחין ביהודי היושב בירכתי בית הכנסת, וספר הסליחות פתוח לפניו, בדיוק בדף הראשון... 'רבי יהודי! צהל ר' פנחס לעומתו, 'מה לך אומר סליחות ביחידות, הרי בקושי התחלת! בוא עמי וניסע יחדיו לומר את הסליחות עם הרבי, אני אסיע אותך הלוך וחזור'...

על אתר קפץ האיש ועלה לרכב, והשניים הגיעו לבית המדרש. הם גילו כי אכן יש בבית המדרש שמונה יהודים חוץ מהם, הם אלו שמשלימים את המניין, הרבי יוכל לגשת לעמוד ולהתחיל בסליחות.

הרבי הבחין מיד כי המניין כבר התכנס, התעטף בטליתו, וכשפניו להבים ניגש אל עמוד התפילה, פתח את ספר הסליחות, ו... כלום!

הרבי לא הצליח לפתוח בתפילה, לא הצליח לומר סליחות! הוא הביט אנה ואנה, נשא מבטיו אל היהודים שמסביב, ומצחו נחרש קמטים. הוא לא מצליח לומר סליחות! מבקש הוא לפתוח 'אשרי יושבי ביתך', אך משהו בעייתו, הוא לא מסוגל להתחיל...

בית המדרש שקט. כולם מביטים במתח, לא מבינים את פשר העיכוב. הרבי ניגש שוב ומנסה לפתוח, אומר את המילה הראשונה אך עוצר מיד. הוא מסתובב לעבר הקהל, סוקר את כולם במבט חד, וכל הנוכחים מסמיקים ומחווירים חליפות. מי הוא זה ואיזה הוא שבשלו הסער הגדול הזה? דקות ארוכות של מתח חולפות עוברות, כולם מביטים ברבי בעיניים תמהות ומבולבלות, ואף

הרבי מביט בהם שוב ובוחר אותם אחד לאחד.

הוא ניגש שוב אל העמוד, מנסה להתחיל מחדש, אך ניכר כי משהו מעכב בעדו, והוא לא מתחיל! מה קורה כאן? אימה וחרדה נופלות על כל המשתתפים במניין. מה קרה? למה הרבי לא יכול לפתוח באמירת הסליחות?

לפתע, שב הרבי והיסב את פניו אל הקהל, ושאל בקצרה: 'יש כאן מישהו שכבר אמר סליחות?' - כולם הנהנו בראשם לשלילה... הרבי הוסיף והתעטף בשרעפים, ניסה שוב להתחיל, ומשלא עלה הדבר בידו - פנה שוב לקהל: 'אולי בכל זאת יש מישהו שכבר אמר היום סליחות?', כולם החליפו מבטים. לא! אין כאן איש שכבר אמר סליחות!

לפתע הררה האורח: 'אולי הכוונה אליי? הרי אמרתי כמה פסוקים ראשונים...!', וכשראה כי הרבי מוסיף להתעכב, ניגש אליו ולחש: 'אני כבר התחלתי, אמרתי רק כמה פסוקים ראשונים...'

'אכן נודע הדבר!' - אמר הרבי, 'עכשיו הבנתי הכל... אין לנו מניין של אנשים שלא אמרו סליחות!'

'אין מניין?!' - תמהו כולם לעומתו. 'הרי ניצבים כאן עשרה יהודים שלא אמרו סליחות!'

כאן חשף הרבי סוד טמיר: 'אכן נמצאים כאן עשרה יהודים, אך אחד מהם כבר התחיל לומר סליחות, והוא כבר מוצב במקום אחר לחלוטין, שונה מכל חברי המניין. כי כשיהודי רק מתחיל באמירת הסליחות, ואפילו אם אמר רק כמה פסוקים בודדים - הרי הוא כבר מרוצה לה' ומפויס עמו שבעתיים, הוא לא נמצא איתנו באותו מצב! הוא כבר בקומה אחרת לגמרי...'

תובנה !

כל התחלה קטנה, חשובה לאין ערוך בשמים! כפי שראינו מה'חובת הלבבות', מי שעשה צעד אפילו קטנטן, אינו דומה בשמים למי שלא עשה עדיין שום צעד. אמירת כמה פסוקים, כבר מחוללת שינוי רוחני כביר, שצדיקים יכולים להבחין בו...

בסיפור הבא נלמד שכל קבלה קטנה, שווה המון.

הרכבת עצרה, איש לא ירד מלבדו, רק הוא, לבד, בודד, באמצע שום מקום, בתוך השממה. לא היה שם כלום!

כך נשאר לו בודד ועזוב, עד שנאלץ לכתת רגליו זמן רב ולשוב חזרה לכפרו, מבוויש ומאוכזב.

! תובנה

ההחלטה ללכת על הטופ שבטופ, על הכי גבוה שיש, היא לא תמיד ההחלטה הנכונה. לפעמים עדיף להסתפק במועט, ולבחור בדרך שתוכל להוביל אותנו קדימה למשך זמן רב.

רשימת ההתחייבויות של ימים נוראים, נראית לפעמים כמו רשימת קניות בסופר השכונתי... אווירת הימים הנוראים גורמת לנו לרצות בכל מחיר שינוי מקיף, ולהחליט גם וגם וגם... זה בדרך כלל לא עובד.

מה שבדרך כלל כן עובד, זו התקדמות איטית אבל בטוחה. התחייבות אחת אבל משמעותית ויציבה, כזו שהולכים איתה מיום כיפור עד יום כיפור. נסיעה במחלקה החמישית, אבל כזו שמובילה אותך לעיר הגדולה.

החלטה אחת קטנה ויציבה, שווה יותר מרשימה ארוכה שנכתבה בדיו נעלם...

סיפור 2 | הנסע? סיר? באמצע השממה

בכפר קטן ברוסיה הגדולה החליט בחור צעיר שנמאס לו לחיות בכפר. הוא רוצה לראות עולם, הוא רוצה לעשות 'משהו' עם עצמו, ללכת למקומות הגדולים עליהם שמעו בסיפורים...

הייתה לו תוכנית... הרכבת הטרנס סיבירית, עוברת לא הרחק מן הכפר. הוא יוציא את חסכונו, יעורר את רחמיהם של הזקנים ויוציא מהם עוד כמה פרוטות, ואז הוא פשוט יהיה אדון לעצמו. הרכבת תיקח אותו למוסקבה, ושם, השמים הם הגבול.

כמה ימים אחר כך, עמד הבחור שלנו בתחנת הרכבת ובירר על מחירי הכרטיסים. הכסף שהיה בכיסו הספיק בדיוק לכרטיס במחלקה החמישית לנסיעה של חמישה ימים עד למוסקבה.

הוא כמעט קנה. אלא שאז נזכר במה ששמע פעם מעובר אורח מזדמן על הזוועות שבמחלקה החמישית. 'קטסטרופה!' הגדיר זאת האורח. 'קרונות ישנים, חלונות שבורים וקור אימים פורץ, ספסלי עץ גס, לכלוך רעש וטינופת, הרבה טינופת. מי שרוצה להרגיש בן אדם', הוסיף האורח, 'מי שלא רוצה להרגיש כמו כלב, שיסע במחלקה הראשונה. שם יודעים לחיות, שם יודעים גם ליהנות מהחיים. חדרים פרטיים, מאובזרים, מוסקים היטב, כורסאות נוחות, מיטות מרופדות, ומלצרים אישיים שדואגים לכל דבר. והעיקר שקט, והרבה שקט'.

'כמה תחנות אוכל לנסוע במחלקה הראשונה עם הכסף הזה?' מצא את עצמו שואל את הכרטיסן, 'שתים!' ענה הכרטיסן. 'בערך חצי יום של נסיעה'.

לקנות? לא לקנות?... כדאי? לא כדאי?... העיקר לנסוע כמו בן אדם! החליט. בן אדם צריך ללכת על המקסימום. אחרת לא מגיעים לכלום! נתחיל בשתי תחנות, נראה לאן נגיע, אחר כך נמשיך, נסתדר כבר.

'תן לי כרטיס בבקשה! כן, למחלקה הראשונה! כן אדוני, אני יודע לאן אני נוסע!' הוא התרווח על הכורסה בתא הפרטי במחלקה הראשונה. הוא עצם את עיניו והרגיש כמו 'מלך'. הכול היה יפה כל כך, נעים כל כך, מושלם כל כך. בן רגע הפך מקבצן למלך. לפחות לשתי תחנות...

'אדוני צריך לרדת!' הזכיר לו הכרטיסן כשהגיעו לתחנה השניה. כן, נכון, לרדת צריך. אבל לפחות נסעתי כמו בן אדם. הלכתי על המושלם. לפחות שתי תחנות. חצי יום זה גם משהו.

משחק | ציור השנה

משפט פתיחה:

הזדמנות פז לצבוע את השנה החדשה בצבעים שאנחנו רוצים - ולהשתפר.

הסבר כללי:

פעילות יצירתית בזוגות. חניך מצייר חצי ציור, ועל חניך אחר להשלים את הציור כראות עיניו.

חומרים נדרשים:

- דפי ציור כמספר החניכים.
- עטים או עפרונות.

הסבר מפורט בשלבים:

1. יושבים בשתי קבוצות מרוחקות, כך שכל קבוצה לא תדע מה מציירים בני הקבוצה השניה.
2. כל חניך מקבל לידיו דף ועט, ומתחיל לצייר משהו שעולה לו בראש, אך מצייר רק חצי ממנו. לדוגמה: חצי בית, חצי נדנדה, חצי גלגל, חצי משקפיים.
3. ננסה לצייר באופן שלא יגלו בקלות מה היתה הכוונה... קוים מופשטים בלי פרטים.
4. מחליפים ציורים בין הקבוצות. לא מספרים זה לזה מה כוונת הציור!
5. עכשיו כל חניך ממשיך את הציור שקיבל, לפי ראות עיניו.
6. בסוף, מראים כל ציור לכולם. כל אחד מספר מה התכוון לצייר בו מתחילה, ובוחנים האם החניך שהמשיך אותו, הבין את הציור, או המשיך משהו אחר לגמרי...

הערות:

- שים לב! תוך כדי משחק אנו למדים על הדברים המעניינים את החניך. כל דבר מראה לנו משהו מעולמו של החניך, והוא בסיס והזדמנות מצויינת לפתח עליו שיחה - אם החניך מעוניין.

- החמא לחניכים על כל ציור, ובפרט על החשיבה המקורית, גם אם איכות הציורים לא גבוהה.

תובנה:

מפתיע לגלות איך כל ציור יכול להפוך למשהו אחר מהתכנון המקורי...

השנה החדשה היא ציור חדש! ואנחנו מחליטים איך ייראה הציור הזה, לא משנה איך נראה החצי שצוייר עד עכשיו, נוכל להמשיך אותו לטובה!

משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים
טלפון: 077-40-50-813 פקס: 153-524-236-122
דוא"ל: office.yachdav@gmail.com

יחדיו
ארגון נוער